

Rechtsgeleerdheid
Radboud Universiteit

© 2024 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2218

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	6
Introductie	8
Procedure	8
Panel	9
Informatie over de opleidingen	11
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	14
Organisatie	14
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	14
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	15
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	22
Standaard 3. Toetsing	37
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	40
Eindoordeel	47
Ontwikkelpunten	47
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	48
B1.1 B European Law School	48
B1.2 B Notarieel Recht	49
B1.3 B Rechtsgeleerdheid	50
B1.4 M Fiscaal Recht	52
B1.5 M Fiscaal Recht (post-initieel)	53
B1.6 M International and European Law	54
B1.7 M Nederlands Rechts	56
B1.8 M Notarieel Recht	57
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	60
B2.1 B European Law School	60
B2.2 B Notarieel Recht	61
B2.3 B Rechtsgeleerdheid	62
B2.4 M Fiscaal Recht	63
B2.5 Fiscaal Recht (post-initieel)	64
B2.6 M International and European Law	65
B2.7 M Nederlands Recht	66
B2.8 M Notarieel Recht	67
Bijlage 3. Bezoekprogramma	68
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	69

Samenvatting

Van 23 tot 25 april 2024 heeft een onafhankelijk panel de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit in Nijmegen bezocht om de kwaliteit van acht bachelor- en (post-initiële) masteropleidingen te beoordelen. Dit rapport omvat de beoordeling van deze opleidingen: B European Law School, B Notarieel Recht, B Rechtsgeleerdheid, M Fiscaal Recht, M Fiscaal Recht (post-initieel), M International and European Law, M Nederlands Recht, en M Notarieel Recht. Het panel is van oordeel dat elk van de acht opleidingen voldoet aan de vier standaarden uit het NVAO kader. Het eindoordeel over de kwaliteit van alle acht opleidingen is daarom positief.

Beoogde leerresultaten

De Faculteit der Rechtsgeleerdheid heeft een duidelijke visie op de opleiding van haar studenten tot kritisch denkende juristen met een sterk maatschappelijk bewustzijn. Die ambitie is geëxpliciteerd in de onderwijsvisie en samengevat in zeven kernwaarden. Visie en kernwaarden worden breed gedeeld binnen de faculteit. Zowel de overkoepelende visie als het specifieke opleidingsprofiel komt terug in de beoogde leerresultaten. De formulering van de eindkwalificaties is gebaseerd op de Dublin-descriptoren en sluit inhoudelijk aan bij het Domeinspecifiek Referentiekader Rechtsgeleerdheid. De beoogde leerresultaten voldoen dan ook aan de eisen van inhoud, niveau en oriëntatie. De afstemming met het beroepenveld zorgt ervoor dat elke opleiding voldoet aan de gestelde beroepseisen. Bovendien maken alle opleidingen op een effectieve manier gebruik van de professionele en academische opleidingsadviesraden. Met het oog op (de vorming van de jurist van) de toekomst kan er vanuit alle opleidingen meer aandacht gaan naar wat de onderwijsvisie “het belang van inzichten uit andere disciplines” noemt.

Onderwijsleeromgeving

Elke opleiding beschikt over een adequate leeromgeving waarin de facultaire onderwijsvisie zichtbaar is en die studenten toelaat de eindkwalificaties van de programma's te realiseren. Iedere opleiding of specialisatie heeft een samenhangend curriculum met een duidelijke structuur. De aanpak van de onderwijsorganisatie balanceert tussen autonomie (bij de invulling van de opleiding) en centrale sturing (om de cohesie over de opleidingen heen te borgen). Die balans is aanwezig bij de bacheloropleidingen, maar vraagt meer overleg en afstemming tussen de masteropleidingen en hun specialisaties, alsook meer samenhang en cohesie op managementniveau.

Een punt van aandacht voor alle opleidingen is het objectief vaststellen en berekenen van de studielast per vak. Voorts is het raadzaam na te gaan of en hoe studenten in de verschillende specialisaties en opleidingen inzichten verwerven uit andere disciplines en in dialoog gaan met niet-juridische professionals.

De voertaal van opleidingen en vakken hangt samen met het bestudeerde rechtsgebied. Het panel onderschrijft de motivatie van de faculteit om zes opleidingen in het Nederlands aan te bieden, één opleiding in het Engels en één opleiding in het Nederlands met een aantal Engelstalige vakken. De Engelse namen passen bij de ambities van de bachelor European Law School en de master International and European Law.

In lijn met de facultaire onderwijsvisie gaat er binnen elke opleiding veel aandacht naar de begeleiding van studenten, de ontwikkeling van soft skills, en de inrichting van face-to-face onderwijs. Het werk van de tutoren en de studieadviseurs sluit goed aan op de specifieke behoeften van eerste generatie studenten voor wie de overgang van de middelbare school naar de universiteit een grote stap is. De faculteit beschikt bovendien over een mooi en functioneel ingericht gebouw waarin studenten en docenten elkaar constant en op een open manier ontmoeten.

Studenten waarderen het enthousiasme, de inhoudelijke deskundigheid en didactische bekwaamheid van hun docenten. Die kwaliteiten worden mede mogelijk gemaakt door de aandacht van de faculteit voor docentprofessionalisering.

Het studierendement in een aantal masteropleidingen ligt laag, en ver onder de beoogde termijn in de onderwijsvisie. Hoewel die uitloop geen afspiegeling is van de studeerbaarheid van de vakken, kan per opleiding/specialisatie worden geanalyseerd wat aanleiding geeft tot afstudeervertraging om zo passend beleid te ontwikkelen die de gemiddelde doorlooptijd reduceert.

Toetsing

Elke opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, dat gebaseerd is op de facultaire toetsvisie. De laatste jaren heeft de faculteit heel wat inspanningen geleverd om het toetsbeleid aan te passen en de principes uit de toetsvisie verder te operationaliseren in de opleidingen en specialisaties. Die aanpassingen zijn doorgevoerd in nauwe samenhang met de herformulering van de eindkwalificaties en de daaruit voortvloeiende veranderingen aan de respectieve curricula. Dit alles resulteert in een professionele aanpak van toetsing waarbij binnen elke opleiding/ specialisatie meer aandacht is voor een variatie aan passende toetsvormen.

De borging van de toetskwaliteit is in goede handen bij de Examencommissie, die instaat voor alle opleidingen binnen de faculteit. De commissie en haar leden zijn proactief en beschikken over de nodige expertise, capaciteit en onafhankelijke armslag om hun taken naar behoren te vervullen. Het is raadzaam dat de Examencommissie steeds beschikt over een lid met toetsexpertise.

Uit de beoordeling van de eindwerkstukken komt naar voren dat de beoordelingsformulieren relevant zijn en dat het panel het in een absolute meerderheid van gevallen eens is met de score en de informatieve waarde van de beoordeling. Niettemin bieden de ingevulde formulieren soms onvoldoende houvast. Omdat het formulier enkel tot zijn recht komt wanneer beoordelaars het volledig invullen, is er nood aan afstemming hierover binnen en tussen specialisaties en opleidingen. De navolgbaarheid van het eindcijfer kan voorts verbeterd worden door de verschillende criteria te wegen en hun waardering te verbinden aan het eindcijfer. Ten slotte adviseert het panel om systematisch een tweede lezer aan te stellen om de uitgebreidere scripties in het deeltijdtraject van de bachelor Rechtsgeleerdheid en Notarieel Recht te beoordelen.

Gerealiseerde leerresultaten

De resultaten van de scriptiereview en de gesprekken met afgestudeerden tonen aan dat studenten die afstuderen binnen elk van de acht opleidingen beschikken over alle beoogde leerresultaten. De bestudeerde eindwerkstukken voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen voor een eindproduct op bachelor- of (post-initieel) masterniveau. Volgens de afgestudeerden was hun opleiding een springplank voor een vervolgopleiding en een succesvolle loopbaan als jurist: afgestudeerde bachelorstudenten stromen onverkort door naar relevante masteropleidingen in en buiten Nijmegen, terwijl masterstudenten na hun afstuderen snel een passende baan vinden.

Die positieve resultaten laten onverlet dat er op het vlak van de kwaliteit van eindwerkstukken nog ruimte voor verbetering is. De belangrijkste aandachtspunten – methodologie en verslaglegging, variatie in scriptieomvang en bronnengebruik – zijn van toepassing op (bijna) alle opleidingen maar betreffen niet elke beoordeelde scriptie. Voorts kan de faculteit nog systematischer de (plannen voor een) vervolgcarière van alumni onderzoeken en analyseren, en kunnen alumni actiever betrokken worden bij de faculteit en bij (extra-)curriculaire activiteiten rond beroepenveld en arbeidsmarkt.

Aanbevelingen uit de vorige visitatie

Uit het materiaal en de gesprekken blijkt dat zowel de faculteit als de individuele opleidingen mooi werk hebben gemaakt van de aanbevelingen van het vorige accreditatiepanel. Elke suggestie is intern besproken. De ingevoerde wijzigingen zijn passend en dragen bij aan de toegenomen kwaliteit van de opleiding(en). In dit verband verdient het werk rond de beoogde leerresultaten en de leerdoelen een bijzondere vermelding: de eindtermen zijn aangepast aan de facultaire en opleidingseigen profilering, ambities en inhoud, de leerdoelen zijn afgestemd op die aangepaste eindkwalificaties, en via systematische evaluatie borgt een hiertoe opgerichte commissie Kwaliteitszorg de kwaliteit van leerdoelen en leerresultaten. Het tutoraat draagt bij aan een andere aanbeveling van het vorige panel, gemeenschapsvorming, omdat het niet enkel laagdrempelige ondersteuning biedt bij studievaardigheden maar volgens de studenten ook een belangrijke rol speelt bij hun integratie op de campus.

Methodologie en juridische verslaglegging

Het vorige accreditatiepanel vroeg aandacht voor de rol van methodologie in het curriculum. Hoewel faculteit en opleidingen hiermee aan de slag zijn gegaan, blijkt uit de scriptiereview dat die ontwikkelingen nog niet volledig tot hun recht zijn gekomen in de eindwerkstukken en hun beoordeling. Het panel raadt de faculteit en de opleidingen dan ook aan om een visie te ontwikkelen op methode/verslaglegging en om die visie via kalibratiesessies uit te rollen onder docenten en scriptiebeoordelaars zodat zij dit op een consistente manier kunnen waarderen in de eindwerkstukken en evaluatieformulieren.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleidingen als volgt:

Bacheloropleiding European Law School

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Bacheloropleiding Notarieel Recht

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Masteropleiding Fiscaal Recht

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Masteropleiding Fiscaal Recht (post-initieel)

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Masteropleiding International and European Law

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Masteropleiding Nederlands Rechts

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Masteropleiding Notarieel Recht

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Prof. dr. Joanne van der Leun
Voorzitter

Mark Delmartino
Secretaris

Datum: 18 september 2024

Introductie

Procedure

Visitatie

Van 23 tot 25 april 2024 heeft een onafhankelijk peer review panel de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit in Nijmegen bezocht om de kwaliteit van acht bachelor- en (post-initiële) masteropleidingen te beoordelen. Het bezoek was onderdeel van de clustervisitatie Rechtsgeleerdheid 3, die bestaat uit 36 opleidingen aan de Universiteit Maastricht, de Open Universiteit, de Radboud Universiteit en de Rijksuniversiteit Groningen. De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. september 2018).

In opdracht van het cluster Rechtsgeleerdheid 3 verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Fiona Schouten trad op als coördinator en secretaris. Daarnaast was Mark Delmartino secretaris binnen het cluster. Zij zijn door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd. Voor het bezoek aan de Radboud Universiteit was Mark Delmartino secretaris.

Vorbereiding

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het panel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden en met de consistentie binnen het cluster. De NVAO stemde op 19 januari 2024 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016) en organiseerde rond diezelfde tijd een online kennismakingsmoment met de panelleden over de planning van de visitaties en het beoordelingskader.

In aanloop naar het bezoek bepaalde de faculteit dat de visitatie een ontwikkelgericht karakter zou hebben. Dit betekent onder meer dat het informatiedossier voornamelijk bestaand materiaal omvat en dat het ontwikkelgesprek geïntegreerd wordt in het bezoekprogramma. Het programma werd in overleg tussen de faculteit, Academion en de panelvoorzitter besproken en vastgesteld (zie bijlage 3). De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Tijdens het bezoek vonden drie thematische sessies plaats om recht te doen aan de ontwikkelgerichte dimensie van de visitatie. Op basis van die gesprekken werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

Ter voorbereiding van de scriptiereview heeft de faculteit per opleiding een lijst van afgestudeerden bezorgd aan de secretaris. Uit die lijsten heeft de panelvoorzitter in samenspraak met de secretaris voor elke opleiding 15 eindwerken geselecteerd. Daarbij hielden zij rekening met de spreiding van de eindcijfers, de beoordelaars, de variant en de verschillende afstudeerrichtingen (deze verdeling is te vinden in bijlage 4). Daarop stelden de opleidingen de geselecteerde eindwerken met bijbehorende evaluatieformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zonden de opleidingen het panel een informatiedossier, dat naast bestaand materiaal ook een uitgebreid Begeleidend Schrijven en studentenhoofdstuk bevatte (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Voor de visitatie hield het panel een voorbereidend overleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het informatiedossier, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Tijdens het overleg was ook het inloopspreekuur gepland; niemand heeft hiervan gebruik

gemaakt. Na het overleg heeft de voorzitter de belangrijkste positieve bevindingen van het panel met het faculteitsbestuur gedeeld, alsook de onderwerpen die tijdens het bezoek aan bod komen.

Bezoek

Tijdens het visitatiebezoek sprak het panel met vertegenwoordigers van management, docenten, studenten en alumni uit de faculteit en de opleidingen (zie bijlage 3). Het panel kreeg ook een rondleiding in het faculteitsgebouw. Op het einde van elke bezoekdag hield het panel een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin zij de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor ontwikkelpunten van het panel presenteerde.

Rapportage

De visitatie van de acht opleidingen Rechtsgeleerdheid aan de Radboud Universiteit in Nijmegen is neergelegd in dit beoordelingsrapport. De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en in feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de secretaris het rapport naar de instelling met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan op aanwijzing van de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar de Faculteit Rechtsgeleerdheid en de Radboud Universiteit.

Panel

Bij de clustervisitatie Rechtsgeleerdheid 3 zijn de volgende panelleden betrokken:

- Prof. dr. J.P. (Joanne) van der Leun, hoogleraar Criminologie aan Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden [voorzitter];
- Prof. mr. dr. P.M. (Pauline) Schuyt, rector-directeur van de Academie voor Wetgeving en Overheidsjuristen in Den Haag, en hoogleraar Sanctierecht en Straftoemeting aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. mr. U.R.M.T. (Bald) de Vries, hoogleraar Interdisciplinair Juridisch Onderwijs aan de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. A.F. (Arthur) Salomons, hoogleraar Privaatrecht aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. S.M.M. (Sacha) Garben LL.M., hoogleraar EU Law aan het Europacollege in Brugge en legal officer bij het Team Europees Arbeidsrecht van de Europese Commissie in Brussel (België);
- Prof. dr. V. (Vincent) Sagaert, gewoon hoogleraar in het Privaatrecht (specifiek verbintenissenrecht, goederenrecht en vastgoedrecht) aan de KU Leuven (België);
- R. (Roel) Menning, masterstudent Burgerlijk Recht aan de Radboud Universiteit [student-lid];
- A. (Amber) Veldhuizen MSc. LL.B., masterstudent Arbeidsrecht en Privaatrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- I. (Iris) Stins BSc., bachelorstudent Rechtsgeleerdheid aan de Open Universiteit en alumna van de bacheloropleiding Civiele Techniek aan de Universiteit Twente [student-lid];
- A. (Annefleur) Timmermans, bachelorstudent Rechtsgeleerdheid aan Maastricht University [student-lid];
- Prof. dr. A.C.M. (Anne) Meuwese, hoogleraar Public Law & Governance of Artificial Intelligence aan de Universiteit Leiden [referent];
- Mr. dr. M.Y. (Martien) Schaub; universitair hoofddocent in het contractenrecht aan de Erasmus Law School van de Erasmus Universiteit Rotterdam [referent];
- Prof. dr. A.C. (Antoine) Buyse, hoogleraar Rechten van de mens in multidisciplinair perspectief en directeur van het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM) aan de Universiteit Utrecht [referent];

- Dr. M. (Moritz) Jesse LL.M., universitair hoofddocent Europees recht aan het Europa Instituut van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden [referent];
- Prof. mr. J.L.W. (Hansko) Broeksteeg, hoogleraar Staatsrecht aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit [referent];
- Dr. V. (Vestert) Borger LL.M., universitair docent Europees recht, verbonden aan het Europa Instituut van de Universiteit Leiden [referent];
- Prof. dr. mr. V. (Vanessa) Mak, hoogleraar Burgerlijk Recht aan het Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Leiden [referent];
- Dr. mr. J.M. (Michael) Milo, universitair hoofddocent verbonden aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Utrecht [referent];
- Prof. dr. T.M. (Tom) Berkhout, hoogleraar Real Estate aan Nyenrode Business Universiteit [referent];
- Prof. mr. H. (Harold) Koster, hoogleraar en afdelingsvoorzitter Ondernemingsrecht aan de Universiteit Leiden [referent];
- Prof. mr. A.R. (Arno) Lodder, hoogleraar Internet Governance and Regulation aan de Vrije Universiteit Amsterdam [referent];
- Prof. dr. J.G.J. (Jac) Rinkes, hoogleraar Privaatrecht aan de Open Universiteit en hoogleraar Europees en vergelijkend verzekeringsrecht aan de Universiteit van Amsterdam [referent];
- Prof. mr. J.S.L.A.W.B. (Sebastiaan) Roes, hoogleraar Deontologie en de geschiedenis van het notariaat aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit [referent];
- Prof. dr. M.F. (Maarten) de Wilde LL.M., hoogleraar International and European Tax Law aan de Erasmus School of Law van de Erasmus Universiteit Rotterdam [referent];
- Prof. dr. W.G. (Wouter) Werner, hoogleraar Public International Law aan de Vrije Universiteit Amsterdam en bijzonder hoogleraar Public International Law aan de University of Curaçao [referent];
- Prof. dr. M. (Marjan) Peeters, hoogleraar Environmental Policy and Law aan de Faculty of Law, Public Law and Metro van Maastricht University [referent].

Het panel dat de bacheloropleidingen European Law School, Notarieel Recht, Rechtsgeleerdheid en de masteropleidingen Fiscaal Recht, Fiscaal Recht (post-initieel), International and European Law, Nederlands Recht en Notarieel Recht van de Radboud Universiteit beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. J.P. (Joanne) van der Leun, hoogleraar Criminologie aan Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden [voorzitter];
- Prof. mr. dr. P.M. (Pauline) Schuyt, rector-directeur van de Academie voor Wetgeving en Overheidsjuristen in Den Haag, en hoogleraar Sanctierecht en Straftoemeting aan de Universiteit Leiden;
- Prof. dr. mr. U.R.M.T. (Bald) de Vries, hoogleraar Interdisciplinair Juridisch Onderwijs aan de Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie van de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. A.F. (Arthur) Salomons, hoogleraar Privaatrecht aan de Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. V. (Vincent) Sagaert, gewoon hoogleraar in het Privaatrecht (specifiek verbintenissenrecht, goederenrecht en vastgoedrecht) aan de KU Leuven (België);
- (Amber) Veldhuizen MSc. LLB., masterstudent Arbeidsrecht en Privaatrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- Prof. dr. mr. V. (Vanessa) Mak, hoogleraar Burgerlijk Recht aan het Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Leiden [referent];
- Dr. mr. J.M. (Michael) Milo, universitair hoofddocent verbonden aan het Molengraaff Instituut voor Privaatrecht van de Universiteit Utrecht [referent];
- Prof. dr. T.M. (Tom) Berkhout, hoogleraar Real Estate aan Nyenrode Business Universiteit [referent].

Informatie over de opleidingen

Naam van de instelling: Radboud Universiteit
Status van de instelling: Bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets: Positief

Naam van de opleiding: European Law School
CROHO-nummer: 50017
Niveau van de opleiding: Bachelor/LLB
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Notarieel Recht
CROHO-nummer: 56828
Niveau van de opleiding: Bachelor/LLB
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Rechtsgeleerdheid
CROHO-nummer: 50700
Niveau van de opleiding: Bachelor/LLB
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Fiscaal Recht
CROHO-nummer: 66827
Niveau van de opleiding: Master/LLM
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands

Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Fiscaal Recht (post-initieel)
CROHO-nummer: 75107
Niveau van de opleiding: Master/LLM
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: -
Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: International and European Law
CROHO-nummer: 60224
Niveau van de opleiding: Master/LLM
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: - Business Law
- International and European Law Advanced
- Human Rights and Migration
- European Law and Global Affairs

Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd
Onderwijstaal: Engels
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Nederlands Recht
CROHO-nummer: 66451
Niveau van de opleiding: Master/LLM
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: - Burgerlijk Recht
- Ondernemingsrecht
- Financieel Recht
- Staats- en Bestuursrecht
- Strafrecht
- Onderneming & Recht (duale master)

Locatie: Nijmegen
Variant(en): Voltijd, deeltijd, dual
Onderwijstaal: Nederlands
Inleverdatum NVAO: 1 november 2024

Naam van de opleiding: Notarieel Recht
CROHO-nummer: 66828
Niveau van de opleiding: Master/LLM
Oriëntatie van de opleiding: Academisch
Aantal studiepunten: 60 EC

Afstudeerrichtingen:	-
Locatie:	Nijmegen
Variant(en):	Voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	1 november 2024

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De Radboud Universiteit (RU) in Nijmegen werd ruim 100 jaar geleden opgericht. Het is momenteel een bekostigde instelling met meer dan 6000 medewerkers en 24000 studenten. De Faculteit der Rechtsgeleerdheid is één van de zeven faculteiten. De decaan fungeert als voorzitter van het faculteitsbestuur en wordt bijgestaan door twee vice-decanen, een directeur bedrijfsvoering, een onderwijsdirecteur en een student-assessor. Het docententeam bestaat uit 126 fte die zijn ondergebracht in 14 afdelingen. De faculteit biedt drie bachelor- en vijf masteropleidingen aan met meer dan 3400 studenten.

In 2021 heeft de faculteit voor elke opleiding of specialisatie een opleidingsvoorzitter aangewezen. De opleidingsvoorzitters zijn primair verantwoordelijk voor de inrichting, kwaliteit en ontwikkeling van het programma en de leeromgeving van hun opleiding of specialisatie. Dat die verantwoordelijkheid belegd is bij opleidingsvoorzitters laat onverlet dat over de opleidingen heen verschillende faculteitsbrede kwaliteitszorginstrumenten worden gehanteerd. Zo is er één Onderwijs- en Examenreglement voor alle acht opleidingen, één gezamenlijke examencommissie en één gecombineerde Opleidingscommissie met acht studenten en acht docenten. Voorts raadpleegt de faculteit regelmatig haar Academische opleidingsadviesraad alsook de Opleidingsadviesraad vanuit de rechtspraktijk. Ten slotte geeft de onderwijsdirecteur leiding aan de Commissie Kwaliteitszorg die onder andere via een driejaarlijkse toets borgt dat de leerdoelen van vakken aansluiten op de eindkwalificaties van de respectieve opleidingen.

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

Tijdens de vorige accreditatieronde in 2018 heeft het toenmalige visitatiepanel een aantal aanbevelingen gedaan, zoals de aanpassing van de eindkwalificaties en de stroomlijning van initiatieven rond internationalisering. Die aanbevelingen en de ondernomen acties staan duidelijk vermeld in het Begeleidend Schrijven. Het panel stelt vast dat de faculteit en de opleidingen uitgebreid en systematisch aan de slag zijn gegaan met die aanbevelingen. Bovendien zijn de aanzetten voor die veranderingen reeds gestart en besproken tijdens de tussentijdse evaluatie in 2021. Het gaat dus niet om ad hoc initiatieven met het oog op de huidige visitatie.

In algemene zin is het panel tevreden met de aanpak van de aanbevelingen door de faculteit en de opleidingen alsook met het resultaat van die aanpassingen. Verschillende aanbevelingen hebben tot aanpassingen geleid, zoals de herformulering van de beoogde leerresultaten in de opleidingen die nu meer dan voorheen de facultaire en opleidingseigen profilering, ambities en inhoud weerspiegelen. De aanpak van de aanbevelingen heeft er volgens het panel toe geleid dat de Faculteit der Rechtsgeleerdheid nu beter grip heeft op de structuur en organisatie van het onderwijs, alsook op de kwaliteit van het onderwijs. De doorgevoerde ontwikkelingen en aanpassingen komen aan bod bij de betreffende standaard en opleiding(en) in dit rapport.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel

Volgens de inleiding van het Begeleidend Schrijven spant de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit zich al 100 jaar in om kritisch denkende juristen met een sterk maatschappelijk bewustzijn op te leiden. Het streven is dat wie aan de Nijmeegse rechtenfaculteit een bachelor- of masteropleiding met succes heeft doorlopen, niet alleen een vakbekwaam jurist is met diepgaande kennis van en inzicht in het positieve recht, maar ook een breed gevormd academicus met inzicht, vaardigheden en attitude om in een juridische functie zelfstandig, kritisch en maatschappelijk sensitief te functioneren. Het panel stelt vast dat die doelstelling tot uiting komt in de onderwijsvisie 'Meer meester' uit 2018. De Nijmeegse rechtenfaculteit beoogt in die visie een gemeenschap van studenten en docenten te zijn waar kennisuitwisseling en discussie plaatsvinden over het positieve recht, de rechtsstaat en daarbij behorende meta-juridische inzichten. De onderwijsvisie bestaat uit zeven kernwaarden:

1. begeleiding en ontwikkeling van studenten tot volwaardige juristen;
2. belang van face-to-face onderwijs;
3. maatschappelijke bewustzijn;
4. ontwikkeling van soft skills en technische vaardigheden;
5. zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid van studenten;
6. snelle schakeling naar hogere denkvaardigheden;
7. bevordering van een studietempo waarbij nominaal studeren het uitgangspunt is.

Op basis van het informatiedossier en de gesprekken ter plaatse constateert het panel dat de onderwijsvisie niet enkel een heldere boodschap heeft en scherpe keuzes maakt, maar dat die visie ook nadrukkelijk wordt onderschreven door management, docenten, medewerkers en studenten. Bij de totstandkoming van de onderwijsvisie is nagedacht over gemeenschappelijke uitgangspunten voor de opleidingen binnen de faculteit. Die onderliggende ideeën komen tot uiting in de zeven kernwaarden die op hun beurt onderwijskundig zijn onderbouwd. De benadering van het rechtenonderwijs in Nijmegen is volgens het panel zeer klassiek en gebaseerd op stevige funderingen: faculteit en opleidingen gaan uit van het belang van diepgaande kennis in het positieve recht. Het panel herkent de focus op het positieve recht en de keuze voor een overwegend monodisciplinaire benadering in de verschillende opleidingen. Tegelijk benadrukt de faculteit dat het de bedoeling is om studenten op te leiden als juristen voor de toekomst die in dialoog gaan met andere professionals en oog hebben voor inzichten uit andere disciplines. Het panel onderschrijft dit doel maar constateert ook dat er op dat vlak nog wat winst te behalen valt vanwege het gebrek aan contact met andere disciplines/buiten het gebouw.

Het panel onderschrijft de aanpak en de organisatie van het onderwijs binnen de faculteit. Naast het faculteitsbestuur en de onderwijsdirecteur die de lijnen van het beleid uitzetten en centraal sturen op de uniforme inrichting van het onderwijs, is er sinds enkele jaren voor elke opleiding en specialisatie een inhoudelijk verantwoordelijke opleidingsvoorzitter aangesteld. Daarnaast zijn er verschillende coördinerende instanties en verantwoordelijken zoals de commissie Kwaliteitszorg of de scriptiecoördinatoren op bachelor- en masterniveau die de diversiteit van de individuele opleidingen en specialisaties toetsen aan het beleid. Volgens het panel is goed nagedacht over de inrichting van het onderwijs met bijzondere aandacht voor faculteitsbrede samenwerking en samenhang tussen de opleidingen.

Beoogde leerresultaten

Elke opleiding beschikt over een eigen set aan beoogde leerresultaten, die is opgenomen in Bijlage 1 bij dit rapport. Die eindkwalificaties zijn aangepast sinds de vorige visitatie. Het panel suggereerde destijds om de beoogde leerresultaten voor elke opleiding in lijn te brengen met zowel de facultaire als de opleidingseigen profilering, ambities en inhoud. Bovendien adviseerde het panel om de eindkwalificaties meer toekomstbestendig te maken en meer concreet te formuleren vanuit competenties.

Het huidige panel stelt vast dat faculteit en opleidingen mooi werk hebben gemaakt van die aanbevelingen. Vanuit de overkoepelende onderwijsvisie zijn alle eindtermen kritisch tegen het licht gehouden, wat resulteerde in nieuwe eindkwalificaties voor elke opleiding sinds het academiejaar 2022-2023. Het panel waardeert de inspanningen van de faculteit en de opleidingen, die ook tijdens de Coronapandemie hebben voortgewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe eindkwalificaties. Die eindkwalificaties zijn in concept voorgelegd aan de mid-term commissie die positief adviseerde over de nieuwe eindtermen 'met een onderstreping van empirie, rechtsvergelijking, academische vaardigheden en versterkte aandacht voor inzicht boven kennis'.

Het panel constateert voorts dat bij de aanpassing van de beoogde leerresultaten per opleiding, de formulering van de eindkwalificaties is afgestemd op zowel het nationale Domeinspecifiek Referentiekader Rechtsgeleerdheid als op de internationale Dublin-descriptoren. Elke set van eindkwalificaties bestaat uit een aantal beoogde leerresultaten die volgens hetzelfde stramien zijn geordend: kennis en inzicht; toepassen van kennis en inzicht; oordeelsvorming; communicatie, taalvaardigheid en samenwerking; wetenschappelijke vaardigheden; en leervaardigheden. De eindtermen van elke opleiding voldoen volgens het panel dan ook aan de eisen van inhoud, niveau en oriëntatie.

Om de kwaliteit van de eindkwalificaties te waarborgen heeft het faculteitsbestuur eind 2021 beleid vastgesteld om de beoogde eindtermen elke drie jaar te evalueren en, waar nodig, aan te passen. De eerstvolgende evaluatie is voorzien in 2025. De vice-decaan onderwijs en onderwijsdirecteur initiëren en bewaken de evaluatie, die wordt uitgevoerd door de commissie kwaliteitszorg onder leiding van de onderwijsdirecteur. De evaluatie houdt rekening met de onderwijsvisie, relevante referentiekaders, wensen van het beroepenveld, benchmark resultaten en input van de wetenschappelijke staf. Het advies van de commissie wordt voorgelegd aan het faculteitsbestuur, dat vervolgens een besluit neemt. Het panel waardeert dit initiatief en vindt het een sterk punt van de faculteit dat de borging van de actualiteit en kwaliteit van de eindkwalificaties structureel verankerd is. Het toont bovendien aan dat faculteit en opleidingen de aanbevelingen van het vorige visitatiepanel serieus nemen.

Bij het bestuderen van de verschillende eindkwalificaties per opleiding stelde het panel - naast alle sterke punten en positieve ontwikkelingen - vast dat de elementen uit de onderwijsvisie rond de jurist van de toekomst en het metajuridische perspectief niet altijd even expliciet aan bod komen in de eindtermen, alsook in het curriculum. Het panel nodigt faculteit en opleidingen daarom uit om meer oog te hebben voor het bredere, interdisciplinaire perspectief dat de jurist van de toekomst verwacht wordt te hebben en de deuren van de rechtenfaculteit te openen naar de buitenwereld, te beginnen met de andere faculteiten op de Nijmeegse campus. Op die manier zullen de respectieve eindkwalificaties en curricula nog beter recht doen aan de multidisciplinaire ambities en het metajuridische perspectief uit de onderwijsvisie.

Beroepenveld

De Nijmeegse Faculteit der Rechtsgeleerdheid heeft twee adviesraden die regelmatig worden geraadpleegd over belangrijke voorgenomen wijzigingen in de onderwijsleeromgeving. De Academische Opleidingsadviesraad bestaat uit leden van Nederlandse en buitenlandse rechtenfaculteiten en adviseert over de afstemming van onderwijsdoelstellingen en programma's op wetenschappelijke ontwikkelingen. De raad fungeert als klankbord bij beleidsvraagstukken en richt zich in het bijzonder op nationale, Europese en internationale ontwikkelingen in de rechtenopleiding, docentprofessionalisering, en extra-curriculaire activiteiten. De Opleidingsadviesraad vanuit de Rechtspraktijk bestaat uit leden van de verschillende beroepsgroepen en geeft advies over de aansluiting van het onderwijs op de actuele praktijk en de beroepsperspectieven van afgestudeerden. Deze raad behandelt onderwerpen als stages, alumni-beleid, en de positie van de opleidingen ten opzichte van de rechtspraktijk. Het panel waardeert de aandacht van de faculteit voor de input van deze adviesraden, die naar verluidt goed werk leveren en op die manier bijdragen aan de academische en professionele positionering van de verschillende opleidingen.

Bachelor Rechtsgeleerdheid

De bachelor Rechtsgeleerdheid biedt een diepgaande juridisch-technische opleiding met een praktijkgerichte aanpak. De nadruk ligt op het verkrijgen van grondige kennis van het Nederlandse publiek- en privaatrecht, en inzicht in de invloed van internationaal en Europees Unierecht. Studenten leren juridische problemen oplossen en een gemotiveerd oordeel vormen over het Nederlandse recht vanuit juridisch en maatschappelijk perspectief. De opleiding omvat zowel een breed-wetenschappelijke vorming als meta-juridische perspectieven, waaronder rechtsfilosofie, rechtsgeschiedenis en ethiek.

De opleiding waarborgt, samen met de master Nederlands recht, het civiel effect, waarmee afgestudeerden voldoen aan de opleidingsvereisten van de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren en de Advocatenwet.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de bachelor Rechtsgeleerdheid een helder profiel heeft en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. Die profilering is duidelijk zowel op inhoudelijk vlak als wat betreft de vaardigheden die voorbereiden op het professionele leven. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat: er is goed nagedacht over de eindkwalificaties, die evenwichtig en overtuigend zijn opgebouwd. De opleiding is bovendien aan de slag gegaan met de algemene en specifieke suggesties van het vorige accreditatiepanel: zo heeft de breed-wetenschappelijke (metajuridische) vorming van de bachelorstudent een nadrukkelijker plaats gekregen in de eindkwalificaties, alsook de beheersing van juridisch Engels. Het huidige panel constateert daarentegen wel dat er in de eindkwalificaties weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie 'het belang van inzichten uit andere disciplines' wordt genoemd.

Bachelor Notarieel Recht

Ook de bachelor Notarieel Recht biedt een grondige theoretische opleiding met een praktijkgerichte aanpak. De nadruk ligt op uitgebreide kennis van en inzicht in het Nederlandse privaatrecht (met name goederen-, verbintenissen- en familierecht) en publiekrecht (vooral bestuurs- en belastingrecht), en de invloed van internationaal en Europees Unierecht. Studenten leren juridische problemen oplossen en gemotiveerde oordelen vormen over notariële kwesties vanuit juridisch en maatschappelijk perspectief. Breed-wetenschappelijke vorming en metajuridische perspectieven, zoals rechtsfilosofie, rechtsgeschiedenis, rechtseconomie en ethiek, zijn belangrijke onderdelen van het curriculum.

De opleiding waarborgt, samen met de master Notarieel Recht, het notarieel civiel effect en - afhankelijk van de gemaakte keuzes in de bacheloropleiding - ook het civiel effect conform de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren, de Advocatenwet en het Besluit op het Notarisambt.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de bachelor Notarieel Recht een duidelijk profiel heeft – de opleiding ambieert een breed positiefrechtelijk beeld van het notariële werkveld te bieden - en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat. De opleiding is bovendien aan de slag gegaan met de algemene en specifieke suggesties van het vorige accreditatiepanel: zo heeft de breed-wetenschappelijke (metajuridische) vorming van de bachelorstudent een nadrukkelijker plaats gekregen in de eindkwalificaties, alsook de beheersing van juridisch Engels. Het huidige panel constateert daarentegen wel dat er in de eindkwalificaties weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie ‘het belang van inzichten uit andere disciplines’ wordt genoemd.

Bachelor European Law School

De bachelor European Law School biedt eveneens een grondige theoretische opleiding met een praktijkgerichte aanpak. De opleiding is gericht op het bestuderen van internationaal en Europees recht in een nationale context. De nadruk ligt hierbij op kennis en inzicht in het Europese Unierecht en de doorwerking ervan in nationaal recht, evenals op het Nederlandse publiek- en privaatrecht. Studenten leren juridische problemen oplossen en gemotiveerde oordelen vormen over Nederlands, Europees en internationaal recht vanuit juridisch, grensoverschrijdend en maatschappelijk perspectief. Een speciaal vak, Legal English Terminology, bereidt studenten voor op Engels juridisch taalgebruik.

De opleiding waarborgt, samen met de master International and European Law, het civiel effect, conform het Convenant Civiel Effect dat is gebaseerd op de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren en de Advocatenwet. Het panel vindt het een sterk punt dat deze opleiding op zodanige manier is vormgegeven dat ze civiel effect verleent.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de bachelor European Law School een duidelijk profiel heeft – de bestudering van het internationale en Europese recht in een nationale context - en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat: er is goed nagedacht over de eindkwalificaties, die evenwichtig en overtuigend zijn opgebouwd. De opleiding is bovendien aan de slag gegaan met de algemene en specifieke suggesties van het vorige accreditatiepanel: zo heeft de breed-wetenschappelijke (metajuridische) vorming van de bachelorstudent een nadrukkelijker plaats gekregen in de eindkwalificaties, alsook de beheersing van juridisch Engels. Het huidige panel constateert daarentegen wel dat er in de eindkwalificaties weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie ‘het belang van inzichten uit andere disciplines’ wordt genoemd.

Het materiaal en de gesprekken hebben het panel aan het denken gezet over de naam van de opleiding. Hoewel de onderbouwing van de naam pertinent is, vindt het panel dat de Nijmeegse opleiding zich op basis van de inhoud onderscheidt van gelijknamige opleidingen in andere instellingen. Het panel geeft derhalve de faculteit en het opleidingsmanagement ter overweging om op zoek te gaan naar een naam die meer recht doet aan de sterke en gevarieerde inhoud van de opleiding, inclusief gedegen kennis van het nationale recht. Hierin onderscheidt deze opleiding zich immers van andere opleidingen European Law.

Master Nederlands Recht

De master Nederlands Recht bestaat uit zes specialisaties. De opleiding bouwt voort op de bachelor Rechtsgeleerdheid en richt zich op het verdiepen van kennis en inzicht in het gekozen rechtsgebied, met aandacht voor complexe juridische problemen in zowel praktijk als wetenschap. Studenten leren kritisch en genuanceerd te oordelen vanuit verschillende perspectieven.

- Bij de specialisatie *Burgerlijk recht* verwerven studenten grondige kennis en inzicht in de systematiek en het functioneren van het burgerlijk recht. Ze kunnen zich verder bekwamen in vermogensrecht, arbeidsrecht, goederen- en insolventierecht, commercieel privaatrecht, Intellectueel Eigendomsrecht, ICT & privacy-recht, of aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht.
- De specialisatie *Ondernemingsrecht* bereidt studenten voor op een carrière in de commerciële advocatuur. Ze verwerven grondige kennis en inzicht in de systematiek en het functioneren van het rechtspersonen- en vennootschapsrecht, alsook in de juridische aspecten van onder meer financiering, risicomanagement en reorganisaties.
- Bij *Financieel recht* verwerven studenten grondige kennis en inzicht in de regulering van de financiële markt, met aandacht voor zowel privaatrecht als publiekrecht, en de economische achtergrond van de financiële sector. De opleiding bereidt studenten voor op functies in de advocatuur, de financiële sector, en bij toezichthouders.
- De specialisatie *Staats- en bestuursrecht* bereidt studenten voor op een carrière in de advocatuur, bij de overheid, de rechterlijke macht, of in de wetenschap. Ze verwerven grondige kennis en inzicht in de systematiek en het functioneren van het staats- en bestuursrecht met een focus op de balans tussen individuele belangen van burgers en het algemeen belang binnen de rechtsstaat.
- Bij *Strafrecht* verwerven studenten grondige kennis en inzicht in straf(proces)recht, met aandacht voor grensoverschrijdende en multidisciplinaire aspecten. Alumni komen terecht in de magistratuur, het Openbaar Ministerie, de advocatuur, alsook in beleids- en wetgevingsfuncties.
- De *duale master Onderneming & Recht* combineert academisch onderwijs met praktijkervaring op het domein van ondernemingsgericht privaatrecht. Studenten brengen tijd door bij partners in de rechtspraktijk en volgen kleinschalig, intensief en praktijkgericht onderwijs. De opleiding is enkel via selectie toegankelijk; inhoudelijk sluit ze aan bij het eerste jaar van de gelijknamige onderzoeksmaster.

De bachelor Rechtsgeleerdheid en de master Nederlands Recht waarborgen samen het civiel effect, conform het Convenant Civiel effect dat is gebaseerd op de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren en de Advocatenwet.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de master Nederlands Recht via de individuele specialisaties een duidelijk profiel heeft en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat: de eindtermen zijn ingedeeld in duidelijke en informatieve categorieën en hun omschrijving doet recht aan wat men kan verwachten van de opleiding. De opleiding is bovendien aan de slag gegaan met de algemene en specifieke suggesties van het vorige accreditatiepanel: zo zijn de eindkwalificaties rond kennis en inzicht opgesplitst per specialisatie. Het huidige panel constateert daarentegen wel dat er in de eindtermen weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie ‘het belang van inzichten uit andere disciplines’ wordt genoemd.

Master Notarieel Recht

De master Notarieel Recht bouwt voort op de gelijknamige bacheloropleiding en richt zich op het verdiepen van kennis en inzicht in rechtsgebieden die essentieel zijn voor het notariaat, zoals familie(vermogens)recht, erfrecht, ondernemingsrecht en onroerende zakenrecht. Studenten leren complexe juridische problemen oplossen en vormen een kritisch, genuanceerd oordeel vanuit diverse perspectieven, inclusief juridisch, maatschappelijk en beroepsethisch. Het gewicht van de opleiding ligt volgens het panel vooral op familiaal vermogensrecht en -vermogensplanning en minder op het vastgoedrecht.

De opleiding waarborgt, samen met de bachelor Notarieel Recht, het notarieel civiel effect en - afhankelijk van de gemaakte keuzes in de bacheloropleiding - ook het civiel effect conform de Wet Rechtspositie

Rechterlijke Ambtenaren, de Advocatenwet en het Besluit op het Notarisambt. Wat betreft dat laatste punt heeft de opleiding op vraag van het panel een overzicht gemaakt waaruit effectief blijkt dat de vakken uit het bachelor- en mastercurriculum overeenkomen met de beroepseisen. Voorts vindt het panel het een sterk punt dat de opleiding praktijkgericht is – de samenwerking met Netwerk Notarissen is positief – en ook aandacht besteedt aan carrièremogelijkheden in de togaberoepen en de adviespraktijk.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de master Notarieel Recht een duidelijk profiel heeft en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat. Het panel constateert wel dat er in de eindkwalificaties weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie ‘het belang van inzichten uit andere disciplines’ wordt genoemd.

Master International and European Law

De master International and European Law bestaat uit vier specialisaties, die voortbouwen op de bachelor European Law School. Alle specialisaties bieden een grondige kennis en inzicht in de betreffende internationale en Europese rechtsgebieden. Studenten leren complexe juridische problemen op te lossen en vormen kritische, genuanceerde oordelen vanuit juridisch, maatschappelijk, rechtsvergelijkend en multidisciplinair perspectief.

- De specialisatie *International and European Law Advanced* richt zich op kernleerstukken van het internationale en Europese recht.
- De specialisatie *Business Law* behandelt de commerciële dimensie van EU-recht en internationale privaatrechtelijke transacties.
- De specialisatie *Human Rights and Migration* focust op internationale mensenrechten en migratierecht.
- De specialisatie *European Law and Global Affairs* biedt in samenwerking met de Faculteit Managementwetenschappen een multidisciplinaire benadering van EU-recht en beleid.

De opleiding waarborgt, samen met de bachelor European Law School, het civiel effect conform het Convenant Civiel Effect dat is gebaseerd op de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren en de Advocatenwet. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding en de respectieve specialisaties op zodanige manier zijn vormgegeven dat ze leiden tot civiel effect.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de master International and European Law een duidelijk profiel heeft en dit vertaalt in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat: er is goed nagedacht over de eindkwalificaties, die evenwichtig en overtuigend zijn opgebouwd. Alle specialisaties van de opleiding hebben dezelfde eindtermen, behalve op het vlak van kennis en inzicht. In vergelijking met de andere opleidingen wordt in de eindtermen van de master International and European Law meer aandacht besteed aan wat in de onderwijsvisie ‘het belang van inzichten uit andere disciplines’ wordt genoemd. De multidisciplinaire dimensie wordt bovendien expliciet benoemd bij de eindkwalificaties van de specialisatie European Law and Global Affairs.

Initiële en Post-initiële Master Fiscaal Recht

De initiële master Fiscaal Recht biedt een brede basis met nadruk op grondige kennis en diepgaand inzicht in het fiscaal recht. Studenten leren complexe juridische vraagstukken op te lossen en ontwikkelen een kritisch oordeel vanuit diverse juridische, maatschappelijke, en internationale perspectieven. In reactie op veranderingen in de beroepspraktijk wordt meer aandacht besteed aan communicatieve vaardigheden. De bewuste keuze voor een brede basis liet tot nu toe geen verdere specialisatie toe. In de nabije toekomst

kunnen studenten via keuzevakken specialiseren in formeel belastingrecht, estate planning of belastingheffing bij multinationals.

De post-initiële master Fiscaal Recht richt zich op professionals met een niet-juridisch academisch bachelordiploma en werkervaring in de fiscale praktijk. Beide opleidingen hebben dezelfde eindkwalificaties en hun programma's zijn nagenoeg identiek.

De initiële master Fiscaal Recht - in combinatie met de bachelor Rechtsgeleerdheid of Notarieel Recht - waarborgt het civiel effect. Afgestudeerden voldoen daarmee aan de opleidingsvereisten zoals vastgelegd in de Wet Rechtspositie Rechterlijke Ambtenaren, de Advocatenwet en de beroepsopleiding van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB). Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding op zodanige manier is vormgegeven dat het civiel effect geeft. Studenten die de post-initiële master hebben afgerond, behalen in beginsel geen civiel effect, maar voldoen wel aan de vereisten voor toegang tot de beroepsopleiding van de NOB.

Op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse stelt het panel vast dat de initiële en post-initiële master Fiscaal Recht twee zeer gelijkaardige opleidingen zijn met dezelfde eindtermen en quasi identieke programma's. Het verschil tussen beide opleidingen zit in de toelatingscriteria en de beoogde doelgroep. Het profiel van de opleidingen – de ambitie is een breed beeld te schetsen van het belastingrecht met veel aandacht voor vaardigheden - is vertaald in een passend curriculum met heldere eindkwalificaties. De formulering van de beoogde leerresultaten is volgens het panel aan de maat: de eindtermen zijn ingedeeld in duidelijke en informatieve categorieën en hun omschrijving doet recht aan wat men kan verwachten van de opleiding. Het panel constateert ook in deze opleidingen dat er in de eindkwalificaties weinig aandacht is voor wat in de onderwijsvisie 'het belang van inzichten uit andere disciplines' wordt genoemd.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat de Faculteit der Rechtsgeleerdheid een duidelijke visie heeft op de opleiding van haar studenten tot kritisch denkende juristen met een sterk maatschappelijk bewustzijn. Die ambitie is verder geëxpliciteerd in de onderwijsvisie en samengevat in zeven kernwaarden. Visie en kernwaarden worden breed gedeeld binnen de faculteit en ook als zodanig uitgedragen door de docenten en de studenten die het panel tijdens het bezoek heeft gesproken.

Uit het materiaal en de gesprekken blijkt dat zowel de faculteit als de individuele opleidingen mooi werk hebben gemaakt van de aanbevelingen van het vorige accreditatiepanel over de eindkwalificaties. De beoogde leerresultaten van elke opleiding zijn aangepast en liggen nu meer dan voorheen in lijn van zowel de facultaire als de opleidingseigen profilering, ambities en inhoud. De eindkwalificaties per opleiding volgen eenzelfde stramien dat gebaseerd is op de vijf internationaal aanvaarde Dublin-descriptoren en verwijzen ook naar wetenschappelijke vaardigheden. Inhoudelijk zijn de eindtermen zo geformuleerd dat ze naadloos aansluiten bij het Domeinspecifiek Referentiekader Rechtsgeleerdheid. Het panel oordeelt dan ook positief over de formulering van de eindkwalificaties, die voor elk van de acht opleidingen voldoen aan de eisen van inhoud, niveau en oriëntatie. Het panel waardeert tevens de inspanningen van het faculteitsbestuur om via de recent opgericht commissie Kwaliteitszorg een systematische en recurrente evaluatie en borging van de eindtermen te verankeren.

Faculteit en opleidingen besteden veel aandacht aan de afstemming met het beroepenveld. Dit is nodig om de programma's te conformeren aan de beroepseisen en de ontwikkelingen in het veld te weerspiegelen. Het panel heeft de opleidingen gelegd naast de verwachtingen van het Convenant Civiel Effect, de normen van

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs en het Besluit op het Notarisambt. Het panel is van oordeel dat elke opleiding voldoet aan de gestelde beroepseisen en waardeert dat alle opleidingen in Nijmegen zodanig zijn vormgegeven dat ze leiden tot civiel effect. Het panel vindt tevens dat alle opleidingen via de faculteit op een effectieve manier gebruik maken van de professionele en academische opleidingsadviesraden.

Naast alle positieve bevindingen en overwegingen, geeft het panel de faculteit één aandachtspunt mee voor de nabije toekomst: met het oog op de vorming van de jurist van de toekomst is er binnen de eindkwalificaties van bijna alle opleidingen weinig aandacht voor wat in de onderwijsvisie 'het belang van inzichten uit andere disciplines' wordt genoemd. Het panel nodigt faculteit en opleidingen daarom uit om de deuren van de rechtenfaculteit te openen naar de buitenwereld, te beginnen met de andere faculteiten op de Nijmeegse campus.

Ten slotte is het panel zeer positief over de bachelor European Law School, die zich inhoudelijk onderscheidt van andere gelijknamige opleidingen in Nederland. Het geeft de faculteit en het opleidingsmanagement ter overweging om op zoek te gaan naar een naam voor de opleiding die recht doet aan die sterke en gevarieerde inhoud.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 1 voor alle opleidingen voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum

Elke opleiding heeft een eigen curriculum, dat is opgenomen in Bijlage 2 bij dit rapport en wordt besproken per opleiding. Tijdens de vorige onderwijsvisitatie constateerde het panel een gebrek aan horizontale cohesie binnen de opleidingen. Sindsdien heeft de faculteit nadrukkelijk aandacht besteed aan horizontale en verticale afstemming tussen opleidingen, specialisaties en vakken. Die afstemming gebeurt op facultair niveau. Daarnaast is in 2021 voor elke opleiding of specialisatie een opleidingsvoorzitter aangesteld, die verantwoordelijk is voor de inrichting, kwaliteit, ontwikkeling en leeromgeving van het eigen programma / de eigen specialisatie. De samenhang binnen de masteropleidingen Rechtsgeleerdheid en International and European Law, die elk bestaan uit verschillende specialisaties, wordt geborgd door een gezamenlijke set aan eindkwalificaties en door een centrale coördinator voor de masterscripties. Het panel begrijpt uit het informatiemateriaal en de gesprekken ter plaatse dat opleidingsvoorzitters enerzijds over een ruime mate van autonomie beschikken om de eigen opleiding / specialisatie in te vullen; anderzijds is er een duidelijke en systematische centrale sturing vanuit de faculteit om de cohesie over de opleidingen heen te borgen.

Het panel constateert dat de faculteit en de opleidingen op een zeer uitgebreide manier gehoor hebben gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige visitatie. Het gaat dan zowel over de afstemming binnen/tussen opleidingen als over de implementatie en borging van de eindkwalificaties. Het panel vindt het een sterk punt van de faculteit dat ze zich niet beperkt heeft tot het aanpassen van de beoogde leerresultaten en curricula, maar die omvangrijke vernieuwing ook in goede banen heeft geleid en de resultaten nu systematisch borgt. Zo vinden er per opleiding onderwijsjaargesprekken plaats tussen de vice-decaan

onderwijs, de onderwijsdirecteur, de opleidingsvoorzitters en andere kernspelers in het onderwijs, waarin onder meer de dekking van de eindkwalificaties een vast bespreekpunt is. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van een kruistabel, een spreadsheet waarin per cursusleerdoel wordt aangegeven welke categorie van eindkwalificatie wordt behandeld en via welke toetsvorm het leerdoel wordt getentamineerd. Voorts zijn de nieuwe eindkwalificaties onder de aandacht gebracht van alle docenten en is tijdens workshops en heidagen gereflecteerd op de leerdoelen van de vakken. Op die manier zijn alle curricula op een fundamentele manier onder de loep genomen en waar nodig aangepast in functie van de nieuwe eindkwalificaties.

Naast individuele bevindingen die per opleiding worden besproken, heeft het panel ook twee opleidingsoverschrijdende aandachtspunten vastgesteld. Ten eerste is er de mate van autonomie van de respectieve opleidingsvoorzitters die maakt dat er – binnen de duidelijke krijtlijnen van de onderwijsvisie en de eindkwalificaties – grote verschillen zijn in de invulling van de specialisaties en de masteropleidingen. Het panel begrijpt uit de gesprekken dat de faculteit zich in eerste instantie gericht heeft op de afstemming van de bacheloropleidingen, terwijl een gelijkaardige oefening voor de masteropleidingen gepland is in de periode na de visitatie.

Ten tweede constateert het panel dat er weliswaar een duidelijke connectie is tussen de onderwijsvisie en de nieuw geformuleerde eindkwalificaties, maar dat het niet altijd even helder is hoe specifieke elementen uit sommige eindtermen geoperationaliseerd worden in het curriculum van de respectieve masteropleidingen. Dit geldt met name voor eindterm 1c (kennis en inzicht) en eindterm 3 (oordeelsvorming). Het panel is ervan overtuigd dat elke afgestudeerde *“zich zeer bewust is van de context waarin het eigen positieve recht zich begeeft, onder andere doordat hij of zij inzicht heeft in het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en dat van andere rechtsstelsels”*, maar vraagt zich af of dit ook geldt voor het vervolg van de eindterm, nl. *“hetgeen een empirische en/of multidisciplinaire bestudering van het wetenschapsgebied van zijn of haar afstudeerrichting kan opleveren.”* Op een gelijkaardige wijze vindt het panel dat elke afgestudeerde *“in staat is zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd te vormen over complexe onderdelen van het geldend recht, complexe juridische vraagstukken en complexe juridische teksten”* en dat *“hij of zij bij deze oordeelsvorming oog heeft voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening.”* Echter, het panel twijfelt of iedere opleiding er ook voor zorgt dat de afgestuurde *“daarnaast in staat is daar ook in beperkte mate rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische, beroepsethische of multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.”* Het gaat volgens het panel op dit punt ook over een fundamentele keuze. De onderwijsvisie getuigt van een heldere boodschap waarvan de focus ligt op het positieve recht, waarbij bewust gekozen is voor een overwegend monodisciplinaire benadering. Tegelijk heeft de visie als doel om studenten op te leiden die een dialoog met andere professionals kunnen aangaan en dus oog hebben voor inzichten uit andere disciplines. Ook na de gesprekken was het niet volledig duidelijk hoe met name het multidisciplinaire aspect tot uiting komt in de verschillende masterprogramma's.

Elke opleiding wordt afgerond met een scriptie, die afhankelijk van het niveau en de opleiding erg verschilt in studiepunten: de bachelorscriptie telt in de regel 3 EC en dekt de eindtermen rond wetenschappelijke-, leer- en taalvaardigheden af. De meeste masterscripties tellen 18 EC. Het panel onthoudt uit de gesprekken dat het eindwerkstuk in de bachelor vanaf 2024-2025 wordt opgetrokken naar 5 EC, terwijl de omvang van de masterscriptie onderdeel zal vormen van de herijking van het masteraanbod die na deze visitatie wordt aangevat.

Naar aanleiding van deze externe beoordeling hebben panelleden en referenten in totaal 120 bachelor- en masterscripties gelezen. Het resultaat van die oefening wordt bij standaarden 3 en 4 in detail besproken.

Meerdere reviewers merkten in het kader van verschillende opleidingen op dat er weinig aandacht was voor methodologie in de scripties. Wanneer de methode dan expliciet ter sprake kwam, waren de beschrijving en de verantwoording van de gebruikte methodologie algemeen en summier. Voorts kwam er uit de beoordelingsformulieren geen consistent beeld naar voren over hoe beoordelaars methodologie waarden. Het panel heeft deze bevindingen uit de scriptiereview in verschillende sessies aan de orde gesteld. Immers, het vorige visitatiepanel had opgemerkt dat de verantwoording van de onderzoeksmethodiek veelal ontbrak en aanbevolen dat het zou worden toegevoegd aan de beoordelingscriteria voor de eindwerkstukken. Hoewel het huidige panel vaststelt dat de opleidingen de bevindingen van het vorige panel hebben geadresseerd in de eindkwalificaties, het curriculum, het bachelor- en masterscriptietraject en de beoordelingsformulieren, zijn de resultaten van die aanpassingen nog niet volledig zichtbaar in de eindwerkstukken. Uit de gesprekken onthoudt het panel dat faculteit en opleidingen de aanpassingen niet onmiddellijk na de vorige visitatie hebben doorgevoerd. De wijzigingen zijn inmiddels geïmplementeerd, maar moeten nog verder indalen bij de docenten en de scriptiebegeleiders. De gesprekspartners maken zich sterk dat studenten wel degelijk over de nodige onderzoeksvaardigheden beschikken, die onder meer tijdens methodecolleges in het eerste en derde bachelorjaar worden aangeleerd, maar zijn er zich tegelijkertijd van bewust dat de afstemming beter kan. Het panel begrijpt voorts uit de gesprekken dat niet alle docenten op eenzelfde lijn zitten wat betreft de schriftelijke verslaglegging van methodologie in de eindwerkstukken, maar dat het sterker aanzetten van methoden in scripties en beoordeling wel degelijk de aandacht heeft van het opleidingsmanagement.

De faculteit biedt bachelorstudenten die extra uitdaging willen, drie talentprogramma's aan: Law Inspires richt zich op studenten in de propedeuse en fungeert als smaakmaker voor de programma's Law Extra en Law in Action voor studenten uit het tweede en derde jaar. Beide initiatieven zijn onderdeel van de Radboud Honours Academy en bereiden studenten voor op drie specifieke masteropleidingen: Law Extra richt zich op onderzoek en biedt aansluiting op de publiekrechtelijke onderzoeksmaster en de interfacultaire onderzoeksmaster Onderneming & Recht. Law in Action is praktijkgericht en biedt aansluiting op de duale master Onderneming & Recht, een specialisatie binnen de master Nederlands Recht. Studenten die aan deze talentprogramma's deelnemen/deelnamen, waren zeer positief over de invulling ervan en over de bijkomende mogelijkheden op het vlak van onderzoek en praktijk.

De voertaal van zes opleidingen in dit rapport is Nederlands, terwijl de master International and European Law volledig in het Engels wordt aangeboden en de bachelor European Law School een aantal Engelstalige vakken heeft. De taal van de opleiding hangt nauw samen met het rechtsgebied dat in de opleiding wordt bestudeerd. Dit geldt in het bijzonder voor de opleidingen die tot een kwalificatie leiden voor de Nederlandse juridische beroepspraktijk zoals de togaberoepen en het notariaat. Niettemin wordt in elke opleiding een deel van het studiemateriaal in het Engels aangeboden. Op die manier maken alle studenten, ongeacht hun opleiding of specialisatie, kennis met Engelstalige (rechts)bronnen en beschikken ze bij afstuderen minstens over een passieve kennis van (juridisch) Engels. Het panel constateert dat die aandacht voor de Engelse taal ook is vastgelegd in de eindkwalificaties: bachelorstudenten worden geacht het juridisch Engels in voldoende mate te beheersen om Engelstalig juridisch bronmateriaal te kunnen doorgronden, terwijl afgestudeerde masterstudenten relevant Engelstalig juridisch bronmateriaal zelfstandig kunnen opsporen, doorgronden en hanteren. Het panel onderschrijft de aanpak van de faculteit wat betreft de taal van instructie in vakken en opleidingen. Het waardeert ook de inspanningen van de faculteit om de Engelse taalbeheersing bij het wetenschappelijk personeel te borgen. Sinds 2022 wordt van docenten die Engelstalig onderwijs verzorgen verwacht dat zij op niveau C2 (Europees Referentiekader) opereren, terwijl andere docenten en wetenschappelijk personeel over Engelse taalvaardigheid op niveau C1 moeten beschikken. Alle zittende en nieuw aan te werven personeelsleden moe(s)ten hun niveau aantonen via een test bij Radboud in'to Languages en volgen waar nodig een Engelse taalcursus.

Internationalisering

Tijdens de vorige visitatie adviseerde het panel om de internationaliseringsinitiatieven te stroomlijnen. Als reactie hierop werd een facultaire internationaliseringsvisie vastgesteld, alsook een Plan van Aanpak Internationalisering. Volgens die visie is het wenselijk dat alle leden van de wetenschappelijke staf en alle studenten enige internationale ervaring opdoen. Dit betekent dat iedere student tijdens de opleiding kennismaakt met het Europees en internationaal recht, met andere rechtsstelsels en met andere culturen, bijvoorbeeld via een studieverblijf in het buitenland of door onderwijs in een International Classroom. Iedere docent wordt geacht op zijn/haar vakgebied op de hoogte te blijven van de internationale ontwikkelingen via congresbezoek, onderzoeksamenwerking en docentuitwisseling.

Die visie is verder geoperationaliseerd in een Plan van Aanpak met vijf speerpunten: (1) Engelstalig onderwijsaanbod; (2) Engelstalige en interculturele docentcompetenties; (3) kwaliteit en kwantiteit van internationale studenten; (4) verbinding onderzoek en onderwijs in internationalisering; en (5) werving, marketing en profilering rond internationalisering. Het panel stelt vast dat elk speerpunt bestaat uit een aantal concrete acties met termijnen en verantwoordelijken. Het huidige panel onderschrijft zowel de principes uit de visie als de concrete aanpak via speerpunten die opgevolgd worden via de Plan-Do-Check-Act cyclus. De vastgestelde visie en de daaruit voortvloeiende acties zorgen er volgens het panel voor dat studenten en docenten effectief internationale ervaring opdoen. Sinds het einde van de Coronapandemie neemt het aantal internationale studenten en mobiliteitsbewegingen in het kader van uitwisselingsinitiatieven toe. Studenten uit Nederlandstalige opleidingen worden aangemoedigd om keuzevakken te volgen in een International Classroom, en de bestaande partnerovereenkomsten met 64 buitenlandse instellingen worden systematisch geëvalueerd. In verschillende gesprekken gaven internationale studenten aan dat ze tevreden zijn met hun keuze voor een Engelstalige opleiding in Nijmegen, dat hun on-boarding vlekkeloos is verlopen en ze zich onderdeel van de community voelen.

Leeromgeving

Het panel stelt vast dat de kernwaarden uit de onderwijsvisie een belangrijke rol spelen in het vormgeven van de onderwijsleeromgeving. Zo gaat er veel aandacht naar de begeleiding van studenten, hun groeiende zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid, de ontwikkeling van soft skills, de inrichting van face-to-face onderwijs en het bevorderen en monitoren van het studietempo.

Vanuit de faculteit zijn verschillende initiatieven opgestart, al dan niet als reactie op het vorige visitatierapport. Het vorige panel gaf ter overweging om beleid te ontwikkelen ter bevordering van een hechte en betrokken studentenpopulatie. Als gevolg van de coronapandemie kwam de facultaire gemeenschap onder druk te staan. De invoering tijdens Corona van een tutoraat voor eerstejaarsstudenten bleek een positieve invloed te hebben op de gemeenschapsvorming en is ook na de pandemie behouden. Het tutoraat werkt met kleine groepen van 8-9 studenten die elkaar kennen uit de werkgroepbijeenkomsten. Tijdens de sessies wordt niet enkel naar de inhoud van de leerstof gekeken maar ook aandacht besteed aan studievaardigheden. Om opstartproblemen aan het begin van het eerste jaar te voorkomen wordt tijdens de eerste groepsbijeenkomst een 'ready to go checklist' doorgenomen. Ook bezoeken studenten tijdens het tutoraat een rechtbank om inzicht krijgen in het recht in de praktijk. Tijdens de gesprekken gaven verschillende studenten aan dat zij zeer tevreden zijn over het tutoraat, dat naast laagdrempelige ondersteuning bij studievaardigheden ook een belangrijke rol speelt in de integratie van eerstejaarsstudenten op de campus.

Studentbegeleiding is een speerpunt van de faculteit. Studieadviseurs benaderen proactief studenten die studievertraging oplopen. Studenten kunnen met hun vragen snel terecht bij die adviseurs, die elk een eigen

focusgebied hebben. In het kader van het universitaire programma Studentbegeleiding 2023 is er een infografiek opgesteld die aangeeft met welke vragen studenten bij welke begeleiders terecht kunnen. Studenten waarderen het advies van de begeleiders en maken effectief gebruik van hun diensten wanneer dat nodig is. Het panel vindt de inspanningen van de faculteit rond studenten- en studiebegeleiding een sterk punt. Het werk van de tutores en de studieadviseurs sluit volgens het panel goed aan op de specifieke behoeften van eerste-generatiestudenten voor wie de overgang van de middelbare school naar de universiteit een grote stap is.

De faculteit hecht veel belang aan de fysieke aanwezigheid van medewerkers en studenten om op die manier een prettige en veilige studie- en werkomgeving te creëren. Na de coronapandemie zet de faculteit sterk in op face-to-face onderwijs, waarbij weblectures niet onmiddellijk ter beschikking worden gesteld. Tijdens het bezoek benadrukten studenten dat zij zich thuis voelen op de faculteit en dat de leeromgeving – zowel de onderwijsvormen als de faciliteiten – erop gericht is om studenten en docenten met elkaar in contact te brengen. Zowel studenten als alumni waardeerden dat docenten zich benaderbaar opstellen. Het panel merkte wel op dat het voor zij-instromers in masters vanuit andere universiteiten soms moeilijk is om te integreren in een gemeenschap waar een ruime meerderheid van studenten na de bachelor doorstroomt naar een masteropleiding binnen dezelfde faculteit.

Naast alle positieve bevindingen over de door studenten – en alumni - zeer gewaardeerde leeromgeving, onthoudt het panel ook twee elementen die verdere aandacht behoeven. Ten eerste kwam in verschillende gesprekken met voornamelijk masterstudenten naar voren dat vakken met een zelfde aantal studiepunten soms erg verschillen qua studielast. De meeste mastervakken tellen 7 EC. Navraag bij docenten leerde dat er – naast de algemene regel dat een studiepunt overeenkomt met 28 studiebelastinguren – geen duidelijke richtlijnen zijn over het beoogde aantal contacturen, opdrachten, aandeel van zelfstudie, enz. Het panel raadt de faculteit aan om beleid vast te stellen dat de (berekening van de) studielast objectiveert en controleert.

Ten tweede constateert het panel dat verschillende masteropleidingen tekortschieten wat betreft de zevende kernwaarde in de onderwijsvisie, namelijk de bevordering van een studietempo waarbij nominaal studeren het uitgangspunt is. Het panel begrijpt uit het materiaal en de gesprekken dat het studietempo wordt gemonitord en dat er geen structurele obstakels zijn die de studeerbaarheid belemmeren. Echter, het studierendement ligt erg laag in een aantal masteropleidingen, met een gemiddelde doorlooptijd die langer is dan twee jaar, namelijk de nominale duur + één jaar. Het panel vindt dit een aandachtspunt voor de faculteit, met name omdat verschillende docenten die langere doorlooptijd niet problematisch vonden. Bovendien was er geen specifieke informatie beschikbaar over de redenen van die afstudeervertraging. Het panel raadt de faculteit en de opleidingen dan ook aan om per opleiding/specialisatie te analyseren welke omstandigheden aanleiding geven tot de afstudeervertraging.

Docenten

De faculteit beschikt over een docententeam van 125,7 FTE die behoren tot één van de 14 afdelingen. Die afdelingen zijn niet specifiek gekoppeld aan individuele opleidingen. Alle docenten met een onderwijsaanstelling van ten minste 0,2 FTE dienen in het bezit te zijn van een Basis Kwalificatie Onderwijs. Voor deze docenten hanteert de faculteit het beleid Permanente Educatie, waarbij docenten jaarlijks 20 uren investeren in cursussen, workshops en andere reflectieve activiteiten over hun onderwijspraktijk. Naast het universitaire aanbod, organiseert de faculteit zelf bijeenkomsten, bijvoorbeeld over toetsing, en stimuleert het de initiatieven van vaksecties en individuele docenten. Professionalisering / permanente educatie is een vast onderwerp tijdens het jaarlijkse functioneringsgesprek. Het huidige panel vindt dat het systeem van permanente educatie een passend antwoord is op de opmerking van het vorige visitatiepanel.

Het panel stelt vast dat de opleidingen kunnen terugvallen op een team van toegankelijke en bekwame docenten dat zowel kwalitatief als kwantitatief op orde is. Uit de gesprekken met zowel bachelor- als masterstudenten blijkt dat beide groepen over het algemeen (erg) tevreden zijn over de docenten. Die tevredenheid is ook zichtbaar in de resultaten van de meest recente Nationale Studenten Enquête 2023. Volgens de studenten hebben alle docenten ruime inhoudelijke expertise en slagen ze erin hun passie voor het recht over te brengen op de studenten. Studenten merken wel verschillen tussen docenten op het vlak van interactie en benaderbaarheid. Sommige docenten geven boeiende en interactieve hoor- of werkcolleges, terwijl andere docenten eerder zenden. Sommige, maar niet alle docenten gaan tijdens de pauze het gesprek aan en/of geven aan beschikbaar te zijn via e-mail. Die verschillen nemen af in de masteropleidingen omdat het onderwijs er kleinschaliger is – vele docenten kennen hun studenten bij naam – en de drempel om de docent rechtstreeks aan te spreken dus lager ligt. Studenten zijn over het algemeen ook tevreden over de Engelse taalbeheersing van de docenten. Verder waarderen studenten de bijdrage van docenten uit de praktijk, die op een boeiende manier de specifieke invalshoek vanuit het bedrijfsleven of het beroep benadrukken.

Voorzieningen

Hoewel een heraccreditatie voornamelijk aandacht besteedt aan opleidingsspecifieke voorzieningen, wil het panel benadrukken dat de faculteit beschikt over een mooi en functioneel gebouw dat op een zodanige manier is ingericht dat studenten en docenten elkaar constant en op een open manier kunnen ontmoeten. Zo draagt het Grotiusgebouw bij aan de realisatie van de facultaire onderwijsvisie. Het panel begrijpt daarom volledig dat de alumni die op gesprek kwamen het fijn vonden om terug te keren naar de faculteit, omdat die zelfs na vele jaren nog steeds zeer vertrouwd aanvoelt.

Bachelor Rechtsgeleerdheid

De bachelor Rechtsgeleerdheid is een driejarige opleiding van 180 EC. Een overzicht van het curriculum is opgenomen in Bijlage 2 bij dit rapport. Het eerste bachelorjaar is identiek voor de drie bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid, Notarieel Recht en European Law School en bestaat voornamelijk uit inleidende vakken over de hoofdgebieden van het recht, alsook studie- en juridische schrijfvaardigheden en een oefenrechtbank. In het tweede jaar van de bachelor Rechtsgeleerdheid vindt hoofdzakelijk verdieping in de publiekrechtelijke rechtsgebieden plaats, terwijl in het derde jaar het privaatrecht centraal staat. Omdat de eerste fase van de opleiding samenvalt met de bachelors Notarieel Recht en European Law School, kunnen studenten zich desgewenst heroriënteren.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding maar ook het onderwijsprogramma aangepast. Zo is er onder meer een nieuw integratievak AI en Recht is er meer aandacht voor empirisch juridisch onderzoek en wordt de keuzeruimte voor studenten vergroot. Vanaf 2024-2025 wordt meer aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden met bijkomende studiepunten voor schrijfopdrachten en de bachelorthesis. Voorts zal in bestaande vakken meer aandacht zijn voor rechtsvergelijking en juridisch Engels. Ten slotte zijn er verschillende maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken, bijvoorbeeld via de stroomlijning van het bachelor thesis traject als een vak met drie startmomenten per jaar, feedback in kleine werkgroepen en meerdere deadlines.

Het panel vindt het curriculum samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitter en vakcoördinatoren om het programma aan te passen en in lijn te brengen met de nieuwe eindkwalificaties. Bovendien beschikt de opleiding over voldoende flexibiliteit om aanpassingen door te voeren in functie van maatschappelijke ontwikkelingen. Ondanks de bijkomende keuzeruimte,

vraagt het panel zich wel af in welke mate de toekomstige jurist effectief in aanraking komt met andere disciplines (anders dan vanuit het juridische perspectief). Dit is een aandachtspunt voor faculteit en opleiding.

De opleiding bestaat uit een voltijd- en een deeltijdvariant. De deeltijdvariant richt zich op studenten met een wo-masteropleiding, een hbo-bachelor Recht of instromers die over afdoende juridische voorkennis beschikken volgens de toelatingscommissie. Het verkorte programma (bachelor + master = maximum 200 EC) is zo vormgegeven dat afgestudeerden civiel effect behalen na afronding van de master.

Deeltijdstudenten zijn vrijgesteld van de inleidende vakken uit het propedeusejaar en van de essays en praktische oefeningen uit het reguliere programma. Voorts volgen ze dezelfde vakken als de voltijdstudenten en kunnen ze zich prioritair inschrijven voor werkgroepen in de avonduren. In het tweede of derde jaar schrijven zij een grotere bachelorscriptie (13 EC) ter compensatie van de essay- en praktijkvaardigheden uit de voltijdvariant. Op basis van het informatiedossier en de gesprekken vindt het panel de deeltijdvariant een meerwaarde voor het programma, dat hiermee tegemoet komt aan de behoeften van een beperkte maar gemotiveerde doelgroep.

Ondanks het grote aantal studenten, streeft de opleiding naar kleinschalig onderwijs. Naast hoorcolleges worden ook werkgroepen en praktijkonderwijs ingericht met een maximale groepsgrootte van 27 studenten. Studenten gaven tijdens het bezoek aan dat zij die aanpak erg waarderen. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding, ondanks de studentenaantallen, erin slaagt om studenten actief te betrekken bij het onderwijs en dus bijdraagt aan hun sociale integratie.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom, doorstroom en rendement stelt het panel vast dat de bachelor Rechtsgeleerdheid veruit de grootste opleiding is in de faculteit Rechtsgeleerdheid: 1263 studenten zijn ingeschreven in het academiejaar 2023-2024. De gemiddelde uitval fluctueert de laatste jaren maar was bijzonder hoog (25%) in 2022-2023, wellicht een gevolg van het opnieuw ingestelde Bindend Studie Advies. Voorts neemt het aantal studenten toe (van 5,5% naar 14,6%) dat na één jaar beslist om over te schakelen naar de bachelor Notarieel Recht of European Law School. De laatste jaren rondt ongeveer 65% van studenten de bachelor af binnen 4 jaar. Het panel begrijpt uit de gesprekken dat enerzijds de vakken met veel studiepunten (het curriculum telt vijf vakken met 10 of meer EC) relatief zwaar zijn, terwijl anderzijds het programma vanaf 2024-2025 wordt aangepast om de studiedruk beter te spreiden en de studeerbaarheid te verhogen. Ten slotte constateert het panel dat een steeds grotere groep van bachelorgediplomeerden (van 7% in 2018-2019 naar 20% in 2022-2023) beslist om uit te stromen en wellicht hun studies aan een andere instelling voortzet. Die trend vormde mede de aanleiding voor de faculteit om tijdens het bezoek een themasessie te wijden aan de beoogde herijking van het masteraanbod.

Bachelor Notarieel Recht

De bachelor Notarieel Recht is een driejarige opleiding van 180 EC. Een overzicht van het curriculum is opgenomen in Bijlage 2 bij dit rapport. Het eerste bachelorjaar is identiek voor de drie bacheloropleidingen en bestaat voornamelijk uit inleidende vakken over de hoofdgebieden van het recht. In het tweede jaar vindt notariële specialisatie plaats met vakken als Personen- en familierecht, Notarieel ondernemingsrecht en Economie en jaarrekening. Het derde jaar behandelt de drie pijlers van de notariële opleiding: familie(vermogens)recht, ondernemingsrecht en onroerend zakenrecht. Omdat de eerste fase van de opleiding samenvalt met de bachelors Rechtsgeleerdheid en European Law School, kunnen studenten zich desgewenst heroriënteren.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding maar ook het onderwijsprogramma aangepast. Zo is er onder meer de omvorming van het vak Economie &

Jaarrekeningrecht tot een integratievak, is er meer aandacht voor empirisch juridisch onderzoek en wordt de keuzeruimte voor studenten vergroot. Vanaf 2024-2025 wordt meer aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden met bijkomende studiepunten voor schrijfopdrachten en de bachelorthesis. Voorts zal in bestaande vakken meer aandacht zijn voor rechtsvergelijking en juridisch Engels. Ten slotte zijn er verschillende maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken, bijvoorbeeld via de stroomlijning van het bachelorthesistraject als een vak met twee startmomenten per jaar, feedback in kleine werkgroepen en meerdere deadlines.

Het panel vindt het curriculum samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitter en vakcoördinatoren om het programma aan te passen en in lijn te brengen met de nieuwe eindkwalificaties. Het panel vindt het een goede zaak dat er veel ruimte is in het programma om schrijf- en onderzoeksvaardigheden aan te leren en juicht het grotere belang van de bachelorscriptie toe. Bovendien beschikt de opleiding over voldoende flexibiliteit om aanpassingen door te voeren in functie van maatschappelijke ontwikkelingen. Ondanks de bijkomende keuzeruimte, vraagt het panel zich wel af in welke mate de toekomstige jurist effectief in aanraking komt met andere disciplines (anders dan vanuit het juridisch-notariële perspectief). Dit is een aandachtspunt voor faculteit en opleiding.

De opleiding bestaat ook uit een voltijd- en een deeltijdvariant. Zoals bij Rechtsgeleerdheid richt de deeltijdvariant Notarieel Recht zich op studenten met een wo-masteropleiding, een hbo-bachelor Recht of instromers die over afdoende juridische voorkennis beschikken volgens de toelatingscommissie. Het verkorte programma (bachelor + master = maximum 200 EC) is zo vormgegeven dat afgestudeerden civiel effect behalen na afronding van de master. Deeltijdstudenten zijn vrijgesteld van de inleidende vakken uit het propedeusejaar en van de essays en praktische oefeningen uit het reguliere programma. Voorts volgen ze dezelfde vakken als de voltijdstudenten en kunnen zich prioritair inschrijven voor werkgroepen in de avonden. In het tweede of derde jaar schrijven zij een grotere bachelorscriptie (13 EC) ter compensatie van de essay- en praktijkvaardigheden uit de voltijdvariant. Op basis van het informatiedossier en de gesprekken vindt het panel de deeltijdvariant een meerwaarde voor het programma, dat hiermee tegemoet komt aan de behoeften van een zeer beperkte maar gemotiveerde doelgroep.

De bachelor Notarieel Recht is een relatief kleinschalige opleiding met korte lijnen tussen studenten en docenten. Docenten voelen zich betrokken bij de studenten en de opleiding. Het openingscollege voor alle notariële bachelor- en masterstudenten en informele borrels tijdens het jaar dragen bij tot de laagdrempeligheid van het onderwijs en de benaderbaarheid van docenten. Naast hoorcolleges worden ook werkgroepen en praktijkonderwijs ingericht met een maximale groepsomvang van 27 studenten. Studenten gaven tijdens het bezoek aan dat zij die aanpak erg waarden. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding, ook in het eerste gemeenschappelijke bachelorjaar, erin slaagt om een gemeenschap te creëren van notariële studenten en docenten.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom, doorstroom en rendement stelt het panel vast dat de bachelor Notarieel Recht een redelijk grote opleiding is binnen de faculteit: 329 studenten zijn ingeschreven in het academiejaar 2023-2024. De gemiddelde uitval fluctueert de laatste jaren maar was bijzonder hoog (29%) in 2022-2023, wellicht een gevolg van het opnieuw ingestelde Bindend Studie Advies. Voorts is het aantal studenten beperkt (gemiddeld 3%) dat na één jaar beslist om over te schakelen naar de bachelor Rechtsgeleerdheid of European Law School. De laatste jaren rondt ongeveer 70% van studenten de bachelor af binnen 4 jaar. Het panel begrijpt uit de gesprekken dat enerzijds de vakken met veel studiepunten (het curriculum telt vijf vakken met 10 of 11 EC) relatief zwaar zijn, terwijl anderzijds het programma vanaf 2024-2025 wordt aangepast om de studiedruk beter te spreiden en de studeerbaarheid te verhogen. Ten slotte constateert het panel dat een steeds grotere groep van bachelorgediplomeerden (van 4% in 2019-2020 naar

15% in 2022-2023) beslist om uit te stromen en wellicht hun studies aan een andere instelling voortzet. Die trend vormde mede de aanleiding voor de faculteit om tijdens het bezoek een themasessie te wijden aan de beoogde herijking van het masteraanbod.

Bachelor European Law School

De bachelor European Law School is een voltijdse driejarige opleiding van 180 EC. Een overzicht van het curriculum is opgenomen in Bijlage 2 bij dit rapport. Het eerste bachelorjaar is identiek voor de drie bacheloropleidingen en bestaat voornamelijk uit inleidende vakken over de hoofdgebieden van het recht. In het tweede jaar houdt de student zich bezig met Nederlands staats- en strafrecht, de werking van de EU-instellingen, de Europese interne markt en de fundamentele van het internationale recht. In het derde jaar ligt de nadruk op het Nederlandse privaatrecht, en zijn er vakken over Europese mensenrechten en deelgebieden van het internationaal recht. Omdat de eerste fase van de opleiding samenvalt met de bachelors Rechtsgeleerdheid en Notarieel Recht, kunnen studenten zich desgewenst heroriënteren.

In het juridische debat op internationaal en Europees niveau is het Engels dominant. Voor de nationale rechtspraak is het Nederlands de voertaal. De bachelor European Law School is in die zin tweetalig: vakken over het nationale recht worden in het Nederlands aangeboden, terwijl de cursussen die het internationale en Europese recht tot voorwerp hebben in het Engels worden gedoceerd en getentamineerd. Er is bewust gekozen voor de Engelstalige opleidingsnaam European Law School zodat het voor studenten duidelijk is dat niet alleen in het Nederlands, maar ook in het Engels gedoceerd wordt. Het panel onderschrijft de motivatie om het Engels als instructietaal te hanteren voor vakken waar dit een inhoudelijke meerwaarde heeft en vindt ook dat de Engelse naam van de opleiding recht doet aan de inhoud van het curriculum. Zoals reeds aangegeven bij de vorige standaard, vraagt het panel zich wel af of de vlag (naam van de opleiding) de omvattende lading (curriculuminhoud) voldoende dekt.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding maar ook het onderwijsprogramma aangepast. Zo is het vak Harmonisation in the EU omgevormd tot een integratievak, is er meer aandacht voor empirisch juridisch onderzoek en wordt de keuzeruimte voor studenten vergroot. Vanaf 2024-2025 wordt meer aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden met bijkomende studiepunten voor schrijfopdrachten en de bachelorthesis. Het project Atlas zorgt ervoor dat in elk jaar van de bacheloropleiding voldoende aandacht is voor het internationale recht. Voorts biedt de faculteit het keuzetraject Vertalen Frans-Nederlands aan: hoewel de instructietaal Nederlands is, wordt de kennis en taalvaardigheid van het Frans verdiept omdat studenten vertalingen van officiële juridische Franse teksten in het Nederlands maken. Op die manier komen studenten in aanraking met de rechtspraak van de EU-instellingen en neemt hun schrijfvaardigheid toe. Ten slotte zijn er verschillende maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken, bijvoorbeeld via de stroomlijning van het bachelorthesis traject als een vak met twee startmomenten per jaar, feedback in kleine werkgroepen en meerdere deadlines.

Het panel vindt het curriculum samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitter en vakcoördinatoren om het programma aan te passen en in lijn te brengen met de nieuwe eindkwalificaties. Het panel vindt het een goede zaak dat er veel ruimte is in het programma om schrijf- en onderzoeksvaardigheden aan te leren en juicht het grotere belang van de bachelorscriptie toe. Het panel is ook positief over het nieuwe Atlas project en het keuzetraject Vertalen Frans-Nederlands. Net als bij de andere bacheloropleidingen vraagt het panel zich wel af in welke mate de toekomstige jurist effectief in aanraking komt met andere disciplines (anders dan vanuit het juridische perspectief). Dit is een aandachtspunt voor faculteit en opleiding.

De bacheloropleiding European Law School is een relatief kleinschalige opleiding met korte lijnen tussen studenten en docenten. Naast hoorcolleges worden ook werkgroepen en praktijkonderwijs ingericht met een maximale groepsgrootte van 27 studenten. Studenten gaven tijdens het bezoek aan dat zij die aanpak erg waarderen. Om de betrokkenheid van studenten te vergroten organiseert het Social Event Committee bijeenkomsten met studenten, docenten en alumni. Naast een grotere benaderbaarheid van de docenten, zorgen deze bijeenkomsten ook voor een beter zicht op loopbaanmogelijkheden. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding, ook in het eerste gemeenschappelijke bachelorjaar, erin slaagt om een gemeenschap te creëren van ELS studenten en docenten.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom, doorstroom en rendement stelt het panel vast dat in de bachelor European Law School momenteel 212 studenten zijn ingeschreven (2023-2024). De gemiddelde uitval fluctueert de laatste jaren maar was bijzonder hoog (23%) in 2022-2023, wellicht een gevolg van het opnieuw ingestelde Bindend Studie Advies. Voorts beslist een relatief hoog aantal studenten (gemiddeld 18%) na één jaar om over te schakelen naar de bachelor Rechtsgeleerdheid of Notarieel Recht. De laatste jaren is het aantal studenten dat de bachelor in vier jaar afrondt in dalende lijn, van 57% naar 42%. Het panel begrijpt uit de gesprekken dat enerzijds de vakken met veel studiepunten (het curriculum telt zes vakken met 10 of meer EC) relatief zwaar zijn, terwijl anderzijds het programma vanaf 2024-2025 wordt aangepast om de studiedruk beter te spreiden en de studeerbaarheid te verhogen. Ten slotte constateert het panel dat de laatste twee jaar één derde van de bachelorgediplomeerden uitstroomt en wellicht hun studies aan een andere instelling voortzet. Deze cijfers vormen volgens het panel een goede aanleiding voor de faculteit om het profiel / curriculum / studeerbaarheid van de opleiding aandachtig te bekijken: in vergelijking met de andere bacheloropleidingen zijn er in verhouding meer European Law School-studenten die in de loop van de opleiding beslissen om het programma te verlaten en/of meer tijd nodig hebben om af te studeren.

Master Nederlands Recht

De master Nederlands Recht beoogt studenten een diepgaande specialisatie in een deelgebied van het Nederlands Recht te geven. De opleiding kent drie varianten: een voltijds éénjarig programma, een deeltijds programma waarin hetzelfde curriculum over twee jaar wordt gespreid, en een duale variant met de status van specialisatie. Het curriculum (zie bijlage 2 bij dit rapport) is opgebouwd uit 60 EC en bestaat voor alle specialisaties uit een combinatie van verplichte domeinvakken (vaak 28 EC), gebonden en/of vrije keuzevakken (minstens 14 EC) en een masterscriptie (met uitzondering van de duale master onderneming en recht, 18 EC). De opleiding heeft geen verplicht stageonderdeel. Als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, kan de student de gevolgde stage wel als keuzevak in het programma opnemen.

Studenten met een afgeronde bachelor Rechtsgeleerdheid van een Nederlandse universiteit of met de bachelor European Law School kunnen direct instromen in de vijf 'reguliere' specialisaties van de Master Nederlands Recht. Dezelfde studenten komen in aanmerking voor de selectieve duale master. Andere studenten moeten aantonen dat zij minstens 160 EC aan juridische vakken hebben behaald of de pre-master succesvol afronden. Het panel vindt die toelatingsvoorwaarden passend.

- De basis van de specialisatie *Burgerlijk recht* wordt gevormd door de masterscriptie, het vak Internationaal Privaatrecht, en het vak Contractenrecht of Goederenrecht. Daarnaast volgen studenten nog twee gebonden en twee vrije keuzevakken.
- De specialisatie *Ondernemingsrecht* bestaat uit drie verplichte vakken Capita selecta van het Ondernemingsrecht, Corporate Governance en Corporate Litigation, één gebonden keuzevak, twee vrije keuzevakken en de masterscriptie.
- Studenten uit de specialisatie *Financieel recht* volgen Aansprakelijkheidsrecht in de financiële sector, Economics of Financial Regulation, Financieel recht, en Financieel recht verdiept. Ze hebben twee keuzevakken en schrijven een masterscriptie.

- De specialisatie *Staats- en bestuursrecht* bestaat uit drie verplichte vakken - Bestuursrecht Verdiept, een staatsrechtelijk vak en Onderzoeksvaardigheden Staats- en bestuursrecht – en wordt aangevuld met vier gebonden en vrije keuzevakken, en een scriptie.
- De basis van de specialisatie *Strafrecht* wordt gevormd door de masterscriptie en het verplichte vak Straf(proces)recht Verdiept. Voorts volgen studenten een verbredend vak Internationaal Strafrecht of Bijzonder Strafrecht, en vullen hun programma naar keuze aan met (een combinatie van) verdiepende vakken, een praktijkvak en/of een stage.
- De duale mastervariant *Onderneming & Recht* bestaat uit negen vakken (42 EC) waarin de juridische aspecten van een (internationaal opererende) onderneming aan bod komen, uit bezoeken aan en een stage bij een advocatenkantoor, bank of rechterlijke macht (6 EC), en een afstudeeropdracht onder de vorm van een wetenschappelijk artikel (12 EC). De vakken zijn speciaal ontwikkeld voor deze master en voor de onderzoeksmaster Onderneming & Recht.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding, maar ook de respectieve onderwijsprogramma's aangepast. Om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken is een begeleidingstraject ingevoerd voor de masterscriptie met twee tot vier instroommomenten, duidelijke deadlines en (peer) feedback-momenten. Het gehele traject beslaat zeven maanden en heeft de gemiddelde doorlooptijd doen dalen. Ook het pre-masterprogramma is sinds 2023-2024 aangepast: in plaats van één gezamenlijk programma van anderhalf jaar zijn er nu drie (publiekrechtelijke, privaatrechtelijke en fiscale) pre-masters van één jaar die voorbereiden op één of meerdere specialisaties en meer aandacht besteden aan praktijkvaardigheden en academische schrijf- en onderzoeksvaardigheden.

Het panel vindt de individuele curricula per specialisatie samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitters en vakcoördinatoren om de specialisaties aan te passen aan en in lijn te brengen met de nieuwe overkoepelende eindkwalificaties. Het waardeert bovendien de invoering van het scriptiebegeleidingstraject en de nieuwe pre-masters. De zes specialisaties hebben elk een eigen opleidingsvoorzitter die binnen de beleidslijnen van de faculteit over een grote autonomie beschikt bij de inrichting van het programma en de onderwijsleeromgeving. Die autonomie, zo bleek uit het informatiedossier en de gesprekken, zorgt ervoor dat er weinig overeenkomsten zijn tussen de specialisaties en dat er ook weinig aandacht is voor wat de specialisaties bindt als master Nederlands Recht. Volgens het panel is er daarom meer overleg en afstemming nodig tussen de specialisaties, alsook meer samenhang en cohesie op managementniveau.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom en rendement stelt het panel vast dat de master Nederlands Recht de grootste masteropleiding is in de faculteit: 873 studenten zijn ingeschreven in het academiejaar 2023-2024. Het aantal studenten dat de opleiding afrondt binnen de twee jaar fluctueert de laatste tijd tussen 25% en 53%. Het panel begrijpt dat de relatief lage rendementen veroorzaakt worden door het stapelen van activiteiten – stages, buitenlandverblijven, bijkomende vakken en zelfs een extra masteropleiding. Om de gemiddelde afstudeertermijn terug te dringen, is de mogelijkheid van een dubbelscriptie afgeschaft en het masterscriptie begeleidingstraject ingevoerd. Met het oog op het realiseren van de doelstelling uit de onderwijsvisie – afstuderen in maximum twee jaar - zijn de gesprekspartners er zich van bewust dat ze nog nadrukkelijker kunnen uitdragen dat er grenzen zijn aan het stapelen van extra-curriculaire activiteiten binnen de masteropleiding. Het panel vindt het huidige rendement laag en onderschrijft de noodzaak om dit te verhogen.

Master International and European Law

De Master International and European Law is een éénjarige opleiding van 60 EC en bestaat uit vier specialisaties met een eigenstandig curriculum (zie bijlage 2 bij dit rapport). Elk programma is een

combinatie van in totaal zes verplichte, gebonden en/of vrije keuzevakken (in totaal 42 EC), en een masterscriptie (18 EC). Het vak Advanced Notions of EU Law wordt over alle specialisaties heen aangeboden aan studenten die de bachelor European Law School niet hebben gevolgd. De opleiding heeft geen verplicht stageonderdeel. Als aan bepaalde voorwaarden is voldaan, kan de student de stage als keuzevak in het programma opnemen.

Studenten met een afgeronde bachelor Rechtsgeleerdheid of European Law School van een Nederlandse universiteit kunnen direct instromen in de master International and European Law. Buitenlandse studenten dienen te beschikken over een juridische vooropleiding met aantoonbare kennis van internationaal en/of Europees Recht, en een schriftelijk bewijs voorleggen waaruit hun kennis van de Engelse taal blijkt. Het panel vindt die toelatingsvoorwaarden passend.

- De specialisatie *Business Law* geeft studenten een waaier aan mogelijkheden om zich te verdiepen in de internationale aspecten van een onderneming. Studenten kunnen zich sinds 2020 verder specialiseren via drie suggestiepakketten: European Commercial Law, European Competition Law en International Dispute Resolution.
- De specialisatie *International and European Law Advanced* dompelt studenten onder in de kernleerstukken van het internationaal en Europees recht. De combinatie van drie verplichte vakken en drie gebonden en/of vrije keuzevakken laat toe om te focussen op het Europese en/of internationale recht.
- De specialisatie *Human Rights & Migration* is ook opgebouwd uit drie verplichte en drie gebonden en/of vrije keuzevakken. Naast domeinspecifieke vakken kunnen studenten sinds kort ook kiezen voor de Radboud Law Clinic (met inbegrip van de onderwijssimulatie Migration Game) en de International Moot Court Competition.
- De specialisatie *European Law and Global Affairs* laat studenten multidisciplinair en ‘extern’ reflecteren op de positie van het EU-recht binnen het mondiale juridische verkeer. Het programma omvat zes verplichte vakken en een scriptie. Naast juridische vakken volgens studenten ook twee modules die worden verzorgd door politieke wetenschappers. De scriptie is juridisch van aard maar bevat ook een component uit een ander wetenschappelijk domein.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding, maar ook de respectieve onderwijsprogramma's aangepast. Om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken is een begeleidingstraject ingevoerd voor de masterscriptie met vier instroommomenten, duidelijke deadlines en (peer) feedback-momenten. Het panel vindt de individuele curricula per specialisatie samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitters en vakcoördinatoren om de specialisaties aan te passen en in lijn te brengen met de nieuwe overkoepelende eindkwalificaties. De recent toegevoegde vakken zijn daarbij een duidelijke meerwaarde. Het panel waardeert bovendien de invoering van het scriptiebegeleidingstraject en de specifieke aandacht voor multidisciplinariteit binnen één van de afstudeerrichtingen. De gesprekken bevestigden de indruk dat de vier specialisaties over een grote autonomie beschikken voor de inrichting van het programma en de onderwijsleeromgeving. Hoewel het panel ook overeenkomsten ziet tussen de specialisaties, kan meer overleg en afstemming op managementniveau leiden tot meer samenhang op het niveau van de master International and European Law.

De master International and European Law wordt volledig in het Engels aangeboden aangezien dit de voertaal is in de academische literatuur en het internationale debat over de betreffende onderwerpen. Op die manier worden studenten goed voorbereid op een grensoverschrijdende carrière en/of een gespecialiseerde vervolgopleiding. Elk cohort bestaat uit Nederlandse en internationale studenten die samen les volgen in een International Classroom en daarbij hun interculturele communicatie- en

samenwerkingsvaardigheden versterken. Het panel onderschrijft de motivatie van de gesprekspartners om de volledige opleiding in het Engels aan te bieden. Het vindt ook dat de Engelse naam past bij (de inhoud van) deze Engelstalige opleiding.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom en rendement stelt het panel vast dat de master International and European Law één van de kleinere opleidingen is in de faculteit: de 108 studenten in 2023-2024 zijn redelijk gelijkmatig verdeeld over de vier specialisaties. Het aantal studenten dat de opleiding afrondt binnen de twee jaar – tussen 51% en 64% - ligt hoger dan bij andere masteropleidingen. Het panel begrijpt dat voornamelijk de buitenlandse studenten erg gemotiveerd zijn – al dan niet omwille van hun beperkte verblijfsstatus in Nederland - om de opleiding nominaal af te ronden.

Master Notarieel Recht

De master Notarieel Recht bestaat uit een curriculum van 60 EC dat is opgenomen in bijlage 2 bij dit rapport. Het programma staat vast: studenten volgen zes vakken van verschillende omvang (in totaal 46 EC) en schrijven een scriptie (14 EC). De opleiding bestaat uit twee varianten: een voltijds éénjarig programma en een deeltijds programma waarin het curriculum wordt gespreid over twee jaar. Het curriculum besteedt aandacht aan zowel civiel recht als aan fiscaal- en ondernemingsrecht. In beginsel worden enkel studenten met een afgeronde bachelor Notarieel Recht van een Nederlandse universiteit toegelaten tot de master.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleiding maar ook het curriculum aangepast. Zo is er meer aandacht voor rechtsvergelijking, wordt Engelse taalvaardigheid gestimuleerd en komt de vaardigheid samenwerken aan bod in verschillende vakken. Om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken is een begeleidingstraject ingevoerd voor de masterscriptie met vier instroommomenten, duidelijke deadlines en (peer) feedback-momenten. Het panel vindt het curriculum samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitters en vakcoördinatoren om de programma-inhoud in lijn te brengen met de nieuwe eindkwalificaties. Het panel waardeert de focus op meerdere rechtsgebieden en de invoering van het scriptiebegeleidingstraject. Het vraagt zich wel af in welke mate de toekomstige jurist effectief in aanraking komt met andere disciplines (anders dan vanuit het juridisch-notariële perspectief). Dit is een aandachtspunt voor faculteit en opleiding.

Het panel stelt vast dat de masteropleiding Notarieel Recht een grote aantrekkingskracht heeft bij studenten. Uit de gesprekken komt naar voren dat studenten de laagdrempelige aanpak van de opleiding en de betrokkenheid van de docenten waarderen. Samen met de bacheloropleiding slaagt de master erin om een notariële gemeenschap van studenten en docenten te vormen binnen de faculteit. Het panel vindt dit een sterk punt van de opleiding.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom en rendement stelt het panel vast dat de master Notarieel Recht momenteel 123 studenten telt. Het aantal studenten dat de opleiding afrondt binnen de twee jaar fluctueert de laatste jaren sterk, tussen 25% en 54%. Het panel begrijpt dat de relatief lage rendementen veroorzaakt worden door het stapelen van activiteiten – stages, buitenlandverblijven, bijkomende vakken en zelfs een extra masteropleiding. Om de gemiddelde afstudeertermijn terug te dringen, is de mogelijkheid van een dubbelscriptie afgeschaft en het masterscriptie begeleidingstraject ingevoerd. Met het oog op het realiseren van de doelstelling uit de onderwijsvisie – afstuderen in maximum twee jaar - zijn de gesprekspartners er zich van bewust dat ze nog nadrukkelijker kunnen uitdragen dat er grenzen zijn aan het stapelen van extra-curriculaire activiteiten binnen de masteropleiding. Het panel vindt het huidige rendement laag en onderschrijft de noodzaak om dit te verhogen.

Masters Fiscaal Recht (initieel en post-initieel)

De masters Fiscaal Recht (initieel en post-initieel) delen een curriculum van 60 EC dat is opgenomen in bijlage 2 bij dit rapport. Het programma bestaat uit zeven verplichte vakken van verschillende omvang (in totaal 39 EC), een keuzevak (5 EC) en een scriptie (16 EC). Het curriculum van de post-initiële master is quasi identiek aan de initiële opleiding, maar heeft geen keuzevak.

Studenten met een afgeronde Nijmeegse bachelor Rechtsgeleerdheid of Notarieel Recht kunnen instromen in de master Fiscaal Recht. Een toelatingscommissie beslist in overige gevallen over de toelating. Studenten met een bachelor Economie of Bedrijfskunde worden toegelaten na een schakelprogramma. Studenten met een relevant hbo-bachelordiploma kunnen instromen na het volgen van een éénjarige fiscaalrechtelijke pre-master. De post-initiële master staat open voor studenten met een wo-bachelor of wo-masteropleiding die een schakelprogramma van ten minste 46 EC succesvol doorlopen. Het panel vindt die toelatingsvoorwaarden passend.

Sinds de vorige visitatie zijn niet alleen de eindkwalificaties van de opleidingen, maar ook het curriculum aangepast. Zo is er meer aandacht voor fiscale ethiek, juridisch Engels, schrijf- en samenwerkingsvaardigheden. Om de studeerbaarheid te vergroten en uitstelgedrag aan te pakken is een begeleidingstraject ingevoerd voor de masterscriptie met vier instroommomenten, duidelijke deadlines en (peer) feedback-momenten. Het panel vindt de curricula samenhangend en waardeert de inspanningen van de faculteit, opleidingsvoorzitters en vakcoördinatoren om de programma-inhoud in lijn te brengen met de nieuwe eindkwalificaties. Ook de invoering van de nieuwe pre-master en het scriptiebegeleidingstraject vindt het panel positief. Bovendien beschikken de opleidingen over een intern systeem waarbij docenten jaarlijks nagaan of nieuwe wettelijke regelingen in het curriculum aan de orde moeten komen. Het panel stelt zich wel de vraag in welke mate studenten de eindterm over leervaardigheden realiseren en of de toekomstige jurist effectief in aanraking komt met andere disciplines. Dit zijn aandachtspunten voor faculteit en opleidingen.

Uit het informatiemateriaal en de gesprekken ter plaatse onthoudt het panel dat het docententeam niet enkel kwalitatief op orde is, maar momenteel en in de nabije toekomst ook kwantitatief voldoende is uitgebouwd. Naast twee hoogleraren wordt het onderwijs in beide opleidingen verzorgd door verschillende docenten die parttime als belastingadviseur of – inspecteur werken. De werving van docenten met een grotere aanstelling verloopt moeizaam. Daarom is de faculteit een docentenuitwisseling gestart met het Fiscaal Instituut van de Universiteit Tilburg.

Op basis van het cijfermateriaal rond instroom en rendement stelt het panel vast dat de masters Fiscaal Recht de kleinste opleidingen vormen binnen de faculteit: de reguliere master telt 90 studenten en de post-initiële master heeft er momenteel 8. Het aantal studenten dat de initiële masteropleiding afrondt binnen de twee jaar fluctueert de laatste jaren maar is onveranderlijk laag, tussen 19% en 38%. Het panel begrijpt uit het materiaal dat verschillende studenten uit de reguliere master ook de master Notarieel Recht volgen of hun studie combineren met een (parttime) job. De invoering van het masterscriptie begeleidingstraject zou op korte termijn een impact moeten hebben op de gemiddelde afstudeertermijn. Het panel vindt het huidige rendement laag en adviseert de opleidingen om de nodige maatregelen te nemen om dit te verhogen. De post-initiële opleiding trekt studenten aan die al een relevante baan hebben. Zij volgen een programma voor één studiejaar en kunnen zich maximaal vijf jaar inschrijven.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat elk van de acht opleidingen over een adequate onderwijsleeromgeving beschikt die studenten toelaat de eindkwalificaties van de respectieve programma's te realiseren. Deze waardering

betreft zowel de curricula als de leeromgeving, het docententeam en de voorzieningen. Het panel vindt de rol van de faculteit op dit vlak bijzonder sterk omdat die via beleid, acties en gremia borgt dat de kwaliteit van de individuele opleidingen niet enkel op orde is maar ook constant verbetert.

Iedere opleiding of specialisatie heeft volgens het panel een samenhangend curriculum met een duidelijke structuur. Het panel waardeert de aanpak van de onderwijsorganisatie die balanceert tussen autonomie (bij de invulling van de opleiding) en centrale sturing (om de cohesie over de opleidingen heen te borgen). Die balans is volgens het panel momenteel zeker aanwezig bij de bacheloropleidingen. De grote verschillen zowel tussen masteropleidingen als tussen specialisaties binnen masteropleidingen zorgen voor soms zeer uiteenlopende onderwijsprogramma's die slechts in beperkte mate met elkaar in verbinding staan. Volgens het panel is er daarom meer overleg en afstemming nodig tussen de specialisaties en tussen de opleidingen, alsook meer samenhang en cohesie op managementniveau.

Uit het materiaal en de gesprekken blijkt dat zowel de faculteit als de individuele opleidingen mooi werk hebben gemaakt van de aanbevelingen van het vorige accreditatiepanel. Elke suggestie is opgepakt en heeft geleid tot aanpassingen die oordeelkundig zijn doorgevoerd. Die wijzigingen zijn passend en dragen volgens het panel bij aan de toegenomen kwaliteit van de opleidingen. In dit verband verdienen de afstemming van de leerdoelen op de aangepaste eindkwalificaties, het actieplan internationalisering en de inrichting van het tutoraat een bijzondere vermelding. Het panel geeft faculteit en opleidingen wel de raad om na te gaan of en hoe de verschillende specialisaties en opleidingen studenten effectief opleiden om met inzichten uit andere disciplines in dialoog te gaan met niet-juridische professionals.

De faculteit en de opleidingen hanteren een duidelijke aanpak wat betreft de voertaal van opleidingen en vakken, die samenhangt met het rechtsgebied dat in de opleiding wordt bestudeerd. Het panel onderschrijft de motivatie van de faculteit om zes opleidingen in het Nederlands aan te bieden, één opleiding in het Engels en één opleiding in het Nederlands met een aantal Engelstalige vakken. Het panel vindt dat Engelse namen passen bij de ambitie van zowel de bachelor European Law School als de master International and European Law. Voorts waardeert het panel de inspanningen van de faculteit om de Engelse taalbeheersing van het wetenschappelijk personeel te verzekeren, alsook om alle studenten in contact te brengen met Engelstalig juridisch bronmateriaal en dit vast te leggen in de eindkwalificaties.

De faculteit is er volgens het panel in geslaagd om de laatste jaren een sterke leeromgeving te creëren waarin de facultaire onderwijsvisie zichtbaar is. Zo gaat er veel aandacht naar de begeleiding van studenten, de ontwikkeling van soft skills, en de inrichting van face-to-face onderwijs. Het werk van de tutores en de studieadviseurs sluit goed aan op de specifieke behoeften van eerste generatie studenten voor wie de overgang van de middelbare school naar de universiteit een grote stap is. De faculteit beschikt bovendien over een mooi en functioneel gebouw dat - in lijn met de onderwijsvisie - op een zodanige manier is ingericht dat studenten en docenten elkaar constant en op een open manier ontmoeten. Het panel ziet wel nog ruimte om de (berekening van de) studielast per vak op een objectieve manier vast te stellen.

De opleidingen kunnen terugvallen op een team van toegankelijke en bekwame docenten dat zowel kwalitatief als kwantitatief op orde is. Tijdens het bezoek heeft het panel kennis gemaakt met enthousiaste en geëngageerde docenten, die inhoudelijke deskundigheid combineren met onderzoeksexpertise, didactische bekwaamheid en kennis van het beroepenveld. Het komt daarom niet als een verrassing dat studenten positief zijn over hun docenten en hen regelmatig hoge scores geven in de Nationale Studenten Enquête. Volgens het panel is dit mede de verdienste van de faculteit en de aandacht die het geeft aan onderwijsprofessionalisering.

Naast bovenstaande positieve overwegingen en suggesties, geeft het panel twee aanbevelingen mee voor de nabije toekomst: ten eerste dient er meer aandacht te gaan naar de (de schriftelijke verslaglegging van) methodologie in het curriculum, het scriptietraject en de scriptiebeoordeling. Hoewel het panel de reeds geleverde inspanningen waardeert, toont de scriptiereview als 'proof of the pudding' aan dat er zeker nog ruimte voor verbetering is in bijna alle opleidingen. Ten tweede ligt het studierendement in een aantal masteropleidingen laag, en ver onder de beoogde termijn in de onderwijsvisie. Het panel begrijpt dat die uitloop vaak niet (enkel) veroorzaakt wordt door de studeerbaarheid van de vakken, maar (ook) door het stapelen van extra-curriculaire activiteiten. Het panel raadt de faculteit dan ook aan om per opleiding/specialisatie te analyseren welke omstandigheden aanleiding geven tot afstudeervertraging, en met die informatie passend beleid te ontwikkelen om de gemiddelde doorlooptijd te reduceren.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 2 voor alle opleidingen voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het panel stelt vast op basis van het geschreven materiaal dat de Faculteit der Rechtsgeleerdheid over een uitgebreid en degelijk toetsbeleid beschikt. De facultaire visie op toetsing is beschreven in de onderwijsvisie 'Meer meester' uit 2018. Daarin staat onder meer dat de propedeuse een selectiefunctie heeft: studenten die een positief Bindend Studie Advies krijgen, zijn in principe in staat om het beoogde eindniveau te halen. Dit betekent dat tijdens het eerste jaar alle noodzakelijke kwaliteiten en competenties van de opleiding worden aangesproken en getoetst, niet alleen kennis maar ook (de ontwikkeling van) analytische vaardigheden. In het tweede en derde bachelorjaar gaat dan meer aandacht in de toetsing naar het begrijpen van, en de reflectie op, het rechtssysteem.

De toetsvisie stelt voorts dat de inzet van docenten en het leereffect van studenten kunnen worden geoptimaliseerd door verschillende vormen van onderwijs en toetsing te gebruiken. Tijdens de vorige visitatie adviseerde het panel om de bestaande mix aan toetsvormen te heroverwegen in functie van de aan te passen eindkwalificaties. De Commissie Kwaliteitszorg heeft daarop samen met de Examencommissie twee adviezen opgesteld over de vormgeving van het toetsprogramma en de (schriftelijke) tentamens. In de adviezen komt ook de toetsvariatie expliciet aan bod. Die variatie wordt sindsdien elke drie jaar per opleiding/specialisatie geëvalueerd door de Commissie Kwaliteitszorg. Om alle medewerkers vertrouwd te maken met de toetsaanpak, zijn de afgelopen jaren verschillende workshops gehouden.

Op basis van het informatiemateriaal in het algemeen en de kruisjestabellen in het bijzonder stelt het panel vast dat elke opleiding/specialisatie voldoende variatie aanbrengt in de toetsvormen. In de meeste opleidingen zijn er naast schriftelijke casustentamens (met name bij positiefrechtelijke vakken) ook mondelinge toetsen. Voorts komen schriftelijke en mondelinge praktijkgerichte vaardigheden aan bod bij de rota's en zijn er essaytoetsen en de afsluitende scriptie. In de bacheloropleidingen evolueren de tentamenvormen van kennisreproductie tijdens de propedeuse tot hogere orde vragen in het tweede en

derde jaar. Sommige opleidingen en specialisaties hebben ook bijzondere toetsvormen, zoals een vlog of een wekelijkse blogpost.

Het panel constateert voorts dat faculteit en opleidingen – mede naar aanleiding van het vorige visitatierapport – de laatste tijd ook grondig aan het toetsbeleid hebben gewerkt. Verschillende aanpassingen zijn doorgevoerd na discussie en reflectie. Dit heeft geleid tot een positieve evaluatie van de toetsing en de cursusdossiers tijdens de midterm review. Het huidige panel vindt dat er een professionalisering van het toetsbeleid plaatsvindt aan de faculteit, met als resultaat dat het systeem van toetsing er nu goed uit ziet. Uit de bestudeerde kruisjestabellen blijkt bovendien dat er een duidelijke verbinding is gemaakt tussen toetsing, vakleerdoelen en eindkwalificaties.

Tijdens het bezoek is het gebruik van Generatieve Artificial Intelligence (GenAI) regelmatig ter sprake gekomen. Hieruit blijkt dat dit onderwerp op de agenda staat van faculteit en opleidingen. In enkele opleidingen kunnen studenten sinds kort het vak AI en Recht volgen. Het panel vindt het bestaande beleid – een Richtlijn uit 2023 – mooi en tegelijk ook experimenteel. Volgens studenten en docenten zijn er duidelijke afspraken over het gebruik van GenAI bij opdrachten. Hoewel het tot nu toe voldoende is afgedekt op cursusniveau, raadt het panel de verschillende actoren aan om hierrond gezamenlijk eenduidig beleid te ontwikkelen en te implementeren.

Kwaliteitsborging van toetsing

Het bewaken van de kwaliteit van de toetsing gebeurt binnen de Faculteit der Rechtsgeleerdheid door één Examencommissie voor alle opleidingen. De commissie bestaat uit een voorzitter, acht leden en een extern lid. Samen vertegenwoordigen ze negen vaksecties en dekken zij alle opleidingen af. Het extern lid is een advocaat die niet verbonden is aan de universiteit.

Het panel constateert op basis van het schriftelijke materiaal en de gesprekken ter plaatse dat de Examencommissie zelfstandig en onafhankelijk opereert binnen de faculteit en daarbij alle door de wetgever voorziene taken uitvoert. Om de toegenomen werklast het hoofd te bieden, zijn twee vicevoorzitters benoemd en is de ondersteuning substantieel uitgebreid. Die uitbreiding heeft de capaciteit en efficiëntie van de Examencommissie aanzienlijk verbeterd.

De Examencommissie speelt een cruciale rol in de kwaliteitsborging van scripties en tentamens, waarover ze jaarlijks verslag doet. Die borging van tentamens omvat een beoordeling van de betrouwbaarheid, validiteit, transparantie en maakbaarheid. Dit gebeurt door jaarlijks in drie of vier rondes cursusdossiers te bestuderen. Voor essays, bachelor- en masterscripties voert de Examencommissie kwaliteitscontroles uit op navolgbaarheid en motivering. De werkwijze is vergelijkbaar met de scriptiereview van visitatiepanels. Elke afdeling levert een representatieve selectie van vijf tot tien producten aan met ingevulde beoordelingsformulieren. Na controle brengt de commissie verslag uit aan de betrokken afdeling en de onderwijsdirecteur. Bovendien vindt sinds enkele jaren een periodieke benchmark van de eindwerken plaats met de Groningse rechtenfaculteit. Het panel vindt deze bijkomende externe controle een sterk punt.

Het panel vindt dat de Examencommissie haar borgende rol zeer ter harte neemt. De leden zijn inhoudelijk sterk en gaan proactief te werk. De verslagen over de kwaliteitscontrole van scripties zijn uitgebreid en inhoudelijk sterk. Zo constateerde het panel dat de aanbevelingen in één van die verslagen zeer gelijklopend waren met de eigen bevindingen uit de scriptiereview. Hoewel de Examencommissie als geheel over de nodige expertise beschikt, is het raadzaam om een lid met specifieke expertise op het vlak van toetsing toe te voegen. Het panel begreep uit de gesprekken dat die expertise voorheen wel aanwezig was in de commissie.

Toetsing van eindwerken

Het panel constateert dat de toetsing van eindwerken op een gelijkaardige manier verloopt in alle opleidingen. De drie bacheloropleidingen gebruiken voor de beoordeling van de scriptie hetzelfde evaluatieformulier, dat in de regel wordt ingevuld door de scriptiebegeleider als enige beoordelaar. Gezien de beperkte omvang van de scriptie begrijpt het panel dat het eindwerkstuk slechts door één beoordelaar wordt geëvalueerd. De bachelorscriptie wordt beoordeeld op vijf criteria – probleemstelling, structuur, inhoud, onderzoeksvaardigheden en totstandkoming – die onderverdeeld zijn in sub-criteria. De beoordelaar geeft per (sub)criterium een waardering op een vijfpuntschaal, van onvoldoende tot zeer goed. Per criterium is er ruimte om opmerkingen te formuleren. Het eindoordeel bestaat uit een cijfer, dat niet automatisch is gelinkt aan de waarderingen per criterium. Omdat de deeltijdstudenten Rechtsgeleerdheid en Notarieel Recht een uitgebreidere bachelorscriptie schrijven, bevat het beoordelingsformulier een zesde criterium, opmaak, en is een tweede beoordelaar optioneel. Gezien de omvang van de scriptie adviseert het panel om in dit geval standaard in een tweede beoordelaar te voorzien.

De beoordeling van de masterscriptie gebeurt aan de hand van een ander evaluatieformulier dat identiek is voor de vijf (initiële en post-initiële) opleidingen. Elke scriptie wordt beoordeeld door de begeleider en een tweede lezer op zeven criteria – de vijf bachelorcriteria, opmaak en verdediging. Beide beoordelaars vullen samen de waardering in op dezelfde vijfpuntschaal, terwijl de tweede beoordelaar geacht wordt die waardering per criterium te onderbouwen. Masterstudenten presenteren hun eindwerk ten overstaan van de eerste en tweede beoordelaar. Die verdediging wordt meegewogen in de beoordeling, waarna het eindoordeel wordt bepaald in overleg tussen begeleider en tweede lezer. Het panel vindt dat de toetsing van eindwerken op een transparante manier is vormgegeven en dat relevante criteria worden bevraagd. Het panel waardeert dat elk formulier zowel beoordelingscriteria omvat als ruimte voor een schriftelijke toelichting van de toegekende criteriumwaarderingen. Het panel vraagt zich wel af of het eindwerkstuk van de duale master Onderneming & Recht – dat verschilt van andere masterscripties qua product en studiepunten - geen eigen beoordelingsformulier verdient.

In het kader van de scriptiereview (zie ook standaard 4) heeft het panel per opleiding vijftien eindwerken en de bijbehorende ingevulde beoordelingsformulieren bekeken. Over alle opleidingen heen constateert het panel dat beoordelaars in 80% van de gevallen gebruik maken van het formulier om hun beoordeling op een inzichtelijke manier te onderbouwen. Bovendien was het panel het in 93% van de gevallen eens met het eindcijfer. Met het oog op verdere kwaliteitsverbetering van de scriptiebeoordeling ziet het panel vier aandachtspunten: (1) er is geen automatische relatie tussen het eindcijfer en de criteriumwaarderingen; (2) het is onvoldoende duidelijk waarom er niet gekozen is voor een weging tussen de criteria; (3) de navolgbaarheid van het eindcijfer is niet altijd helder wanneer het formulier slechts beperkt commentaar bevat; en (4) er zijn grote verschillen in de manier waarop individuele beoordelaars het formulier invullen – afstemming binnen en tussen specialisaties en opleidingen dringt zich op.

In opvolging van de vorige standaard stelt het panel vast dat - in verschillende gevallen en in vrijwel alle opleidingen - relatief weinig aandacht in de beoordeling van eindwerkstukken gaat naar juridische wetenschappelijke verslaglegging. Hoewel het een criterium is in het evaluatieformulier van de masterscriptie, gebeurde de beoordeling vaak op een inconsistente manier. Volgens het panel hebben niet alle beoordelaars scherp voor ogen wat ze mogen verwachten op het vlak van methodologie en juridisch wetenschappelijke verslaglegging in de eindwerkstukken. Het panel raadt de faculteit en de opleidingen/specialisaties dan ook aan om een consistente visie te ontwikkelen op methode/verslaglegging en om die visie via kalibratiesessies uit te rollen onder docenten en scriptiebeoordelaars zodat zij dit op een consistente manier kunnen waarderen in de eindwerkstukken en evaluatieformulieren.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat elk van de acht opleidingen over een adequaat systeem van toetsing beschikt, dat gebaseerd is op de facultaire toetsvisie. Deze appreciatie betreft zowel de toetsvormen, de beoordeling van de eindwerkstukken als de borging van de toetskwaliteit.

Het panel waardeert de inspanningen van de faculteit om – naar aanleiding van het vorige visitatierapport – het toetsbeleid aan te passen en de principes uit de toetsvisie verder te operationaliseren in de verschillende opleidingen en specialisaties. Die aanpassingen zijn bovendien doorgevoerd in nauwe samenhang met de herformulering van de eindkwalificaties en de daaruit voortvloeiende veranderingen aan de respectieve curricula. Dit alles resulteert in een professionele aanpak van toetsing waarbij binnen elke opleiding/ specialisatie meer aandacht is voor een variatie aan passende toetsvormen.

Elke opleiding beschikt over een robuust controlesysteem – met interne en externe mechanismen - om de toetskwaliteit te borgen. Die borging is volgens het panel in goede handen bij de Examencommissie, die instaat voor alle opleidingen binnen de faculteit. De commissie en haar leden zijn proactief en beschikken volgens het panel over de nodige expertise, capaciteit en onafhankelijke armslag om hun taken naar behoren te vervullen. Gezien de belangrijke taak van de Examencommissie op het vlak van controle en borging van de toetskwaliteit bij vakken en eindwerken, is het raadzaam dat de commissie steeds beschikt over een lid met specifieke expertise op dit domein.

Als onderdeel van een uitgebreide scriptiereview heeft het panel ook de beoordeling van eindwerkstukken bekeken. De algemene indruk die uit die review naar voren komt, is overwegend positief. De beoordelingsformulieren zijn relevant omdat ze de juiste criteria bevragen met duidelijke waarderingscategorieën en ook ruimte bieden om de beoordeelde criteria en het eindcijfer te onderbouwen met kwalitatieve feedback. Bovendien worden de formulieren in 80% van de gevallen ook op een informatieve manier ingevuld en is het panel het in 93% van de gevallen eens met de eindscore. Het panel ziet wel nog grote verschillen in de manier waarop individuele beoordelaars over de verschillende opleidingen heen het beoordelingsformulier invullen. Omdat het formulier enkel tot zijn recht komt wanneer beoordelaars het volledig invullen, is er nood aan afstemming hierover binnen en tussen specialisaties en opleidingen. Voorts geeft het panel de faculteit ter overweging om een weging in te stellen tussen de verschillende criteria en het eindcijfer expliciet te verbinden aan de waarderingscriterium. Ten slotte adviseert het panel om systematisch een tweede lezer aan te stellen om de uitgebreidere scripties in het deeltijdtraject van de bachelor Rechtsgeleerdheid en Notarieel Recht te beoordelen.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 3 voor alle opleidingen voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Er zijn twee manieren om vast te stellen of de beoogde leerresultaten ook effectief worden gerealiseerd: door een kwaliteitscontrole van de eindwerkstukken en door na te gaan wat afgestudeerden doen wanneer zij de opleiding hebben afgerond. Het panel heeft beide aspecten meegenomen bij de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten van de acht opleidingen.

Kwaliteit van eindwerken

Het panel constateert dat het gerealiseerde eindniveau bij alle opleidingen op vergelijkbare wijze wordt vastgesteld: via de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, via de kwaliteit van de scripties, en via de uitstroommogelijkheden van afgestudeerden in een vervolgopleiding of op de arbeidsmarkt. In de vorige standaard zijn de toetsen aan bod gekomen en de wijze waarop de kwaliteit van de toetsing wordt geborgd binnen elke opleiding. In dit hoofdstuk rapporteert het panel over de kwaliteit van de scripties en de carrière van de afgestudeerden.

Bij de scriptiereview hebben panelleden en referenten gekeken naar de kwaliteit van het eindwerkstuk. Daarbij werd de vraag gesteld of de scriptie voldeed aan de verwachtingen die mogen gesteld worden in een academische context aan een eindproduct op bachelor- of masterniveau. De algemene indruk die uit de review van in totaal 120 eindwerken naar voren komt is zeer positief: het panel constateert dat de kwaliteit van de eindwerkstukken over het algemeen goed is en dat 99% van de scripties voldoet aan de basiskwaliteit op wo-bachelor of wo-masterniveau. Slechts 2 van de 120 scripties waren onder de maat, en daarbij ging het telkens om eindwerken met een laag eindcijfer en uit een verschillende opleiding.

Over alle opleidingen heen viel het panel vooral de degelijke kwaliteit van de eindwerken op, die aantonen dat studenten boven de materie staan en een aanzienlijke mate van deskundigheid hebben verworven. Ook was er duidelijk sprake van een ondergrensbewaking: aangezien voor elke opleiding zowel scripties met hoge, gemiddelde en lage scores werden bekeken, constateerde het panel dat ook de scripties met een lagere score duidelijk van voldoende kwaliteit waren. Hoewel de bachelorscripties van bescheiden omvang zijn, laten studenten ook in die eindwerken zien dat ze in 5000 woorden tot een goede en systematische verhandeling kunnen komen over interessante en actuele onderwerpen met duidelijke vraag- en probleemstellingen en dito conclusies. Voorts zien de bacheloreindwerken er over het algemeen zeer verzorgd uit, met een beperkt aantal tik- en taalfouten. Ook de – meer omvangrijke - masterscripties waren bijna altijd van goede kwaliteit, goed geschreven, en steeds gewijd aan actuele en maatschappelijk relevante onderwerpen die passen bij het domein van de opleiding of de specialisatie. In enkele gevallen was die omvang wel erg groot – of integendeel zeer beperkt - maar ook dan was de kwaliteit aan de maat. Kortom, het panel heeft verschillende eindwerken met plezier en interesse gelezen omdat studenten met enthousiasme schreven over hun onderwerpen.

De belangrijkste aandachtspunten uit de review zijn de beperkte rol van methodologie in de eindwerken en de variatie in scriptie-omvang en in de hoeveelheid geraadpleegde literatuur in de masterscripties. De juridisch-methodologische verslaglegging is reeds aan bod gekomen in vorige standaarden. De variatie in scriptieomvang heeft enerzijds te maken met (kleine) verschillen in studielast tussen masterscripties van verschillende specialiteiten, en komt anderzijds tot uiting in de vrijheid die sommige studenten krijgen/nemen om eindwerken te schrijven van zeer beperkte of zeer ruime omvang. Voorts vond het panel dat de hoeveelheid geraadpleegde literatuur niet altijd in verhouding stond tot het aantal studiepunten van de masterscriptie. Het panel onthoudt uit het informatiedossier en de gesprekken dat bij de geplande herijking van de masteropleidingen ook het (verschil in) aantal studiepunten van de masterscriptie op de agenda staat. Het geeft faculteit en opleidingen ter overweging om bij die gelegenheid ook duidelijke afspraken te maken over de scriptieomvang en de te raadplegen literatuur.

De bevindingen uit de scriptiereview bewijzen volgens het panel dat faculteit en opleidingen de aanbevelingen uit de vorige visitatie met succes hebben geadresseerd. Zo constateerde het vorige panel dat de eindwerken inhoudelijk gedegen zijn en blijk geven van een vertrouwdheid met het recht, maar dat er wel ruimte voor verbetering is ten aanzien van de scherpte van de geformuleerde probleemstelling. Het huidige

panel onderschrijft die inhoudelijke gedegenheid van de eindwerken en ziet daarnaast een duidelijke verbetering wat betreft de probleemstelling, de structuur, de schrijfstijl en de grammatica. Voorts constateert het panel dat faculteit en opleidingen stappen hebben gezet ten aanzien van de verantwoording van de onderzoeksmethodiek in scripties en beoordelingscriteria, maar dat de resultaten van die inspanningen nog niet volledig zichtbaar zijn in de eindwerkstukken en hun beoordeling.

Vervolgcarrière van afgestudeerden

Het panel stelt vast dat de Faculteit der Rechtsgeleerdheid over verschillende instrumenten beschikt om de (plannen voor een) vervolgcarrière van haar afgestudeerden te monitoren. Ten eerste zijn er de Nationale Studenten Enquête en de Nationale Alumni Enquête. De resultaten van die bevragingen worden verzameld door de universiteit en nadien per faculteit ter beschikking gesteld. De informatie is zeker relevant op het niveau van de faculteit en voor grote opleidingen. Voor kleinere opleidingen hangt de kwaliteit en relevantie van de data af van het aantal respondenten.

Ten tweede wordt in lijn met het universiteitsbrede beleid elke bachelor- en masterstudent op het einde van de studie gevraagd om een uitgebreide enquête in te vullen. In die Vragenlijst Bachelorgeslaagden en Vragenlijst Mastergeslaagden wordt naast vragen over de ervaringen tijdens de studieperiode ook gepeild naar de plannen in de nabije toekomst. De faculteit maakt daarbij van de mogelijkheid gebruik om naast overkoepelende onderwerpen ook eigen faculteitsgebonden topics te bevragen. De resultaten van die enquêtes worden gebundeld in jaarlijkse rapportages met uitgebreide data en talrijke tabellen. Hoewel de data op zichzelf interessant zijn, stelt het panel vast dat er geen verdere analyse op gebeurt. Zeker op het niveau van de faculteit of voor grotere individuele opleidingen met een voldoende aantal respondenten zou dit nuttig kunnen zijn.

Ten derde bevaart de faculteit ook alumni en werkgevers in zogenaamde Werkveldonderzoeken. Een structureel en systematisch werkveldonderzoek is recent niet meer uitgevoerd maar is gepland voor 2024-2025. Aan pas afgestudeerde alumni wordt gevraagd in welke functie en bij welke organisaties zij zijn gestart en hoe zij de aansluiting van de opleiding op de praktijk en het werkveld ervaren. Werkgevers krijgen de vraag in welke mate de beoogde en bereikte leerresultaten aansluiten op de behoeften vanuit de praktijk, en in hoeverre alumni over deze eindkwalificaties beschikken. Het panel vindt zo'n werkveldonderzoek nuttig en ook noodzakelijk, mede gezien het feit dat (afgestudeerde) bachelor- en masterstudenten aangeven – in de Nationale Studenten Enquête, in de universiteitsbrede exit-bevragingen en tijdens het visitatiebezoek – dat de opleidingen niet zo sterk zijn in het maken van de aansluiting met het beroepenveld. Het raadt de faculteit daarom aan om zulke werkveldonderzoeken regelmatig te organiseren en daarbij ook alumni te betrekken die al enkele jaren zijn afgestudeerd en wellicht al in een vervolgstadium zitten van hun loopbaan.

Tijdens het bezoek heeft het panel gesproken met (recent afgestudeerde) alumni van verschillende opleidingen. Zij gaven aan dat hun opleiding een springplank is geweest voor hun professionele loopbaan, ongeacht of die de richting uitging van de Togaberoepen, het notariaat, de fiscaliteit of een andere wending nam waarvoor een academisch masterdiploma in rechtsgeleerdheid noodzakelijk/dienstig is. Het panel onthoudt uit de gesprekken onder meer dat studenten die een promotietraject willen aanvangen, hun weg vinden binnen de faculteit of hierop persoonlijk worden aangesproken door hun scriptiebegeleider. Het gaat daarbij niet enkel om studenten uit de onderzoeksmaster (die geen deel uitmaakt van deze visitatie), maar ook om studenten die in hun reguliere masterscriptietraject blijk geven van interesse en competentie in wetenschappelijk onderzoek. Verschillende alumni gaven ten slotte aan dat zij op een niet-systematische manier betrokken zijn bij de faculteit en de programma's. Hoewel zij inschatten dat studenten zich nu meer dan vroeger een beeld kunnen vormen van het beroepenveld, zien alumni mogelijkheden om dit nog meer en systematischer voor het voetlicht te brengen in curriculaire en extra-curriculaire activiteiten.

Bachelor Rechtsgeleerdheid

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de bachelor Rechtsgeleerdheid bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024, uit de drie opleidingsvarianten, en met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties van voldoende kwaliteit zijn. De onderwerpen zijn actueel en worden doorgaans systematisch behandeld. Bijna alle scripties hebben een duidelijke vraag- en probleemstelling en een duidelijke conclusie. De betere studenten gaan in de analyse dieper, waarbij een eigen mening op basis van de gevonden literatuur en rechtspraak wordt verdedigd. Hoewel relatief bescheiden van omvang, laten de eindwerkstukken zien dat ook in 5000 woorden een interessante verhandeling mogelijk is. In een beperkt aantal gevallen kan de onderzoeksvraag scherper geformuleerd worden en valt het niveau van taal en schrijfvaardigheid tegen. Die aandachtspunten laten onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Bachelor studenten Rechtsgeleerdheid tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Bachelor geslaagden dat de overgrote meerderheid van de afgestudeerden een vervolgstudie op masterniveau wil aanvatten: 74% doet dit binnen de Nijmeegse Faculteit Rechtsgeleerdheid, terwijl 14% zich inschrijft aan een andere universiteit in Nederland. De overige studenten nemen weten het nog niet en/of nemen (daarom) een tussenjaar.

Bachelor Notarieel Recht

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de bachelor Notarieel Recht bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024, uit de drie opleidingsvarianten, en met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat veertien scripties van voldoende kwaliteit zijn; één eindwerk met een lage score is volgens het panel net onder de maat. De scripties zijn over het algemeen verzorgd en van een gedegen niveau met vaak uitgebreide uitwerkingen en scherpe formuleringen. Ze behandelen klassieke dogmatische thema's waarvan de literatuurstudie reeds meer dan de beoogde omvang van de scriptie rechtvaardigt. In een beperkt aantal gevallen is het bronnenmateriaal minder uitgebreid en kan de methodologische aanpak explicieter worden verwoord. Die aandachtspunten laten onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Bachelorstudenten Notarieel Recht tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Bachelor geslaagden dat de overgrote meerderheid van de afgestudeerden een vervolgstudie op masterniveau wil aanvatten: 87% doet dit binnen de Nijmeegse Faculteit Rechtsgeleerdheid, terwijl 7% zich inschrijft aan een andere universiteit in Nederland. De overige studenten nemen weten het nog niet en/of nemen (daarom) een tussenjaar.

Bachelor European Law School

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de bachelor European Law School bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024 met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties van voldoende kwaliteit zijn. Het panel is onder de indruk van het gemiddelde niveau van de eindwerken. Hoewel relatief bescheiden van omvang, laten de

scripties zien dat ook in 5000 woorden een interessante verhandeling mogelijk is. De onderwerpen zijn actueel en worden doorgaans systematisch behandeld. Bijna alle scripties hebben een heldere vraag- en probleemstelling en een duidelijke conclusie. Het systeem waarbij studenten hun vorderingen presenteren en peerfeedback ontvangen lijkt goed te werken en een positieve impact te hebben op de kwaliteit van het resultaat. In een aantal gevallen is er weinig tot geen aandacht voor methodologie en ook de vraagstelling kan soms scherper. Die aandachtspunten laten onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Bachelor studenten European Law School tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Bachelor geslaagden dat de overgrote meerderheid van de afgestudeerden een vervolgstudie op masterniveau wil aanvatten: 73% doet dit binnen de Nijmeegse Faculteit Rechtsgeleerdheid, terwijl 18% zich inschrijft aan een andere universiteit in Nederland. De overige studenten weten het nog niet en/of nemen (daarom) een tussenjaar.

Master Nederlands Recht

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de master Nederlands Recht bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2022-2023 en 2023-2024, uit de zes specialisaties en twee varianten, en met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties van voldoende kwaliteit zijn. De eindwerken behandelen maatschappelijk relevante en actuele onderwerpen, zijn goed geschreven en studenten tonen in de scripties aan dat ze op de hoogte te zijn van het geldende recht. In een aantal gevallen is de gehanteerde onderzoeksmethode niet geëxpliciteerd of staat de hoeveelheid literatuur niet in verhouding tot het aantal studiepunten. Bovendien is de omvang van de scripties wisselend. Die aandachtspunten laten onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Master studenten Nederlands Recht tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Master geslaagden dat een meerderheid van de afgestudeerden een baan heeft gevonden. Op de vraag in welke branche ze (willen) werken, is het antwoord gevarieerd: de advocatuur, het bedrijfsleven, de gemeentelijke overheid, de rechtspraak, enz. Uit het informatiedossier blijkt dat met name afgestudeerden uit de duale master Onderneming & Recht zeer snel werk vinden op niveau. Omdat de stage een onderdeel vormt van het curriculum, kunnen ze na hun studie vaak terecht bij de stageplaats. Die bevindingen bevestigen volgens het panel dat afgestudeerde masterstudenten Nederlands Recht over de verschillende specialisaties heen over de juiste competenties beschikken om op de arbeidsmarkt een passende baan te vinden die aansluit bij het niveau en de inhoud van de opleiding.

Master International and European Law

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de master International and European Law bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024, uit de vier specialisaties, en met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties van voldoende kwaliteit zijn. De eindwerken behandelen originele en actuele onderwerpen. De studenten tonen aan dat ze over een degelijk kennisniveau beschikken en de Engelse taal goed beheersen. De uitwerking van probleemstelling, onderzoeksvraag, inhoudelijke argumentatie en conclusies is over het algemeen van een hoog niveau. In een aantal gevallen is de onderzoeksmethode niet of nauwelijks geëxpliciteerd of verantwoord. Dit belangrijke aandachtspunt laat onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn

en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Master studenten International and European Law tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Master geslaagden dat sommige afgestudeerden snel een baan vinden, dat andere nog op zoek zijn, en nog andere een vervolgstudie of een promotietraject ambiëren. Uit het informatiedossier blijkt dat afgestudeerden uit deze opleiding profiteren van de combinatie van een grensoverschrijdend perspectief met het civiel effect naar Nederlands Recht. Elk van de specialisaties biedt bovendien zeer specifieke loopbaanmogelijkheden bij internationale advocatenkantoren (Business Law), de Autoriteit Consument en Markt (IEL Advanced), de Rijksoverheid (European Law and Global Affairs) of het Europees Strafhof (Human Rights and Migration). Het panel begrijpt uit het materiaal en de gesprekken dat afgestudeerden IEL vaker dan andere masterafgestudeerden kiezen voor een gespecialiseerde (selectieve) vervolgopleiding. Die bevindingen bevestigen volgens het panel dat afgestudeerde masterstudenten International and European Law over de verschillende specialisaties heen over de juiste competenties beschikken om op de arbeidsmarkt een passende baan te vinden die aansluit bij het niveau en de inhoud van de opleiding.

Master Notarieel Recht

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel 15 eindwerkstukken van de master Notarieel Recht bestudeerd. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024, uit de twee varianten, en met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties van voldoende kwaliteit zijn. Naast de sterke inhoud valt vooral de onderwerpskeuze op: verschillende onderwerpen zijn innovatief en bevinden zich vaak op de grenslijn tussen verschillende rechtsdomeinen. De thema's zijn voldoende specifiek zodat studenten die ook diepgaand bespreken. In enkele gevallen zijn de eindwerken aan de lange kant en eerder beschrijvend, en bij één scriptie is de notariële invalshoek minder evident. Die aandachtspunten laten onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Masterstudenten Notarieel Recht tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Master geslaagden dat een zeer ruime meerderheid van de afgestudeerden snel een baan vindt en bijna allemaal in het notariaat (willen) werken. Uit het informatiedossier en de gesprekken blijkt dat afgestudeerden door hun grondige en brede juridische kennis ook in andere branches terecht kunnen, zoals het bedrijfsleven. Die bevindingen bevestigen volgens het panel dat afgestudeerde masterstudenten Notarieel Recht over de juiste competenties beschikken om op de arbeidsmarkt een passende baan te vinden die aansluit bij het niveau en de inhoud van de opleiding.

Masters Fiscaal Recht

Als onderdeel van de externe beoordeling heeft het panel in totaal 30 eindwerkstukken bestudeerd: 15 uit de initiële master en 15 uit de post-initiële master. Het gaat om scripties die ingediend zijn tijdens de academiejaren 2021-2022, 2022-2023 en 2023-2024, met verschillende eindcijfers en beoordelaars. Op basis van de schriftelijke terugkoppeling van de reviewers stelt het panel vast dat alle vijftien scripties uit de post-initiële master en veertien scripties uit de initiële master van voldoende kwaliteit zijn; één scriptie met een lage score is het volgens het panel net onder de maat. De meeste scripties zijn van goede kwaliteit, goed geschreven, en steeds gewijd aan actuele en relevante onderwerpen. Alle studenten blijken over een hoge mate van detailkennis te beschikken. Enkele studenten uit de post-initiële master hebben niet enkel vakkundige maar ronduit indrukwekkende scripties afgeleverd zowel naar omvang als qua uitdieping. Naast alle positieve elementen stipt het panel als aandachtspunten aan dat in een aantal gevallen het

wetenschappelijk/theoretische gehalte niet erg hoog is, dat de gehanteerde onderzoeksmethode niet altijd is geëxpliciteerd en dat er soms grote verschillen zijn in zowel de omvang als de hoeveelheid geraadpleegde literatuur. Dit laat onverlet dat de resultaten van de scriptiereview positief zijn en dat de kwaliteit van de eindwerkstukken goed is. Studenten uit zowel de initiële als de post-initiële master Fiscaal Recht tonen volgens het panel in hun scripties aan dat ze de beoogde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Wat betreft het gerealiseerd niveau van de alumni constateert het panel op basis van de Vragenlijst Master geslaagden dat een meerderheid van de afgestudeerden snel een baan vindt en daarbij terecht komt in het bedrijfsleven, de rijksoverheid, de advocatuur of de rechtspraak. Uit het informatiedossier en de gesprekken blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor masters Fiscaal Recht zeer gunstig zijn. De opleidingen vervullen bovendien een regionale functie aangezien verschillende afgestudeerden werk vinden bij belastingadvieskantoren in het oosten van het land. Studenten uit de post-initiële master combineren de studie met een relevante baan en zijn op die manier verzekerd van tewerkstelling bij afstuderen. Die bevindingen bevestigen volgens het panel dat afgestudeerde masterstudenten Fiscaal Recht over de juiste competenties beschikken om op de arbeidsmarkt een passende baan te vinden die aansluit bij het niveau en de inhoud van de opleiding.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat studenten die afstuderen in elk van de acht opleidingen effectief beschikken over alle beoogde leerresultaten. Het baseert dit oordeel op de resultaten van de scriptiereview, de enquêtes onder recent afgestudeerden en de gesprekken met alumni.

De bestudeerde eindwerkstukken voldoen aan de kwaliteitsverwachtingen voor een eindproduct op bachelor- of masterniveau. Volgens het panel tonen studenten daarmee op overtuigende wijze aan dat ze de vooropgestelde leerdoelen en eindkwalificaties bereiken.

Tijdens het bezoek hebben alumni het panel overtuigd dat hun opleiding aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid een springplank is geweest voor een vervolgopleiding en een succesvolle loopbaan als jurist: afgestudeerde bachelorstudenten stromen onverkort door naar relevante masteropleidingen in en buiten Nijmegen, terwijl masterstudenten na hun afstuderen snel een passende baan vinden.

Die positieve resultaten laten onverlet dat er met name op het vlak van de kwaliteit van eindwerkstukken nog ruimte voor verbetering is. De belangrijkste aandachtspunten – methodologie en verslaglegging, variatie in scriptieomvang en bronnengebruik – zijn van toepassing op (bijna) alle opleidingen maar betreffen niet elke beoordeelde scriptie, integendeel: het gaat om suggesties die volgens het panel de individuele programma's overstijgen en via afstemming binnen en tussen opleidingen en specialisaties tot een nog betere scriptiekwaliteit leiden. Voorts adviseert het panel de faculteit om het onderzoek naar de (plannen voor een) vervolgcariëre van alumni nog systematischer te voeren en de resultaten actief te analyseren. Ten slotte ziet het panel ruimte om alumni nog actiever te betrekken bij de faculteit en hen nog systematischer in te zetten bij (extra-)curriculaire activiteiten rond beroepenveld en arbeidsmarkt.

Conclusie

Het panel oordeelt dat standaard 4 voor alle opleidingen voldoet.

Eindoordeel

Het panel heeft vastgesteld dat de acht opleidingen aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit in Nijmegen voldoen aan de vier standaarden uit het NVAO kader: beoogde leerresultaten, onderwijsleeromgeving, toetsing, en gerealiseerde leerresultaten.

Het eindoordeel over de kwaliteit van alle acht opleidingen is daarom positief.

Ontwikkelpunten

1. Expliciteer de multi- en interdisciplinaire inzichten uit de eindkwalificaties in de curricula en voer ze door in de vakken;
2. Zorg voor meer cohesie en afstemming tussen masteropleidingen en -specialisaties;
3. Verhoog de aandacht voor methodologie en juridisch-methodologische verslaglegging in het curriculum, het scriptietraject en de toetsing van de eindwerken;
4. Onderzoek systematisch de gemiddelde afstudeertermijn van studenten met name in de masteropleidingen en de mogelijkheden die terug te brengen;
5. Zorg voor een transparante berekening van de studielast per vak;
6. Voeg toetsdeskundige expertise toe aan de Examencommissie;
7. Verbeter de navolgbaarheid van het eindcijfer in het scriptiebeoordelingsformulier via een duidelijke link tussen criteria en eindscore en door systematische feedback op de criteria;
8. Stel een tweede lezer aan voor de beoordeling van de scripties in het deeltijdtraject van de bachelor Rechtsgeleerdheid en Notarieel Recht.
9. Betrek alumni actiever en systematischer bij de faculteit en bij (extra-) curriculaire activiteiten van opleidingen.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

B1.1 B European Law School

1. Kennis en inzicht

a. De afgestudeerde heeft grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het institutionele en materiele Europese Unierecht, in het bijzonder ook in de doorwerking daarvan in het eigen recht. Hij of zij heeft daarnaast een grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het Nederlandse publiekrecht, daaronder begrepen het staatsrecht, het bestuurs(proces) recht en het straf(proces)recht, alsook het Nederlandse privaatrecht, met name het goederen- en het verbintenissenrecht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de relevante beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang. Voor wat betreft het Nederlandse publiek en privaatrecht begrijpt hij of zij de invloed die het internationale en Europese Unierecht op deze rechtsgebieden uitoefenen en hoe deze regels een effectief vervolg krijgen in de nationale rechtsorde. Bovendien is hij of zij zich bewust van het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en het recht van andere rechtsordes.

b. Voorts heeft de afgestudeerde gedegen kennis van en inzicht in de grondbegrippen van het internationaal publiekrecht, de verschillende deel terreinen van het internationaal recht, het systeem van Europese mensenrechtenbescherming, het ondernemingsrecht en het burgerlijk procesrecht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de belangrijkste beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang.

c. Tot slot heeft de afgestudeerde basiskennis in de algemene rechtsfilosofie en voorts van rechtsfilosofie, rechtssociologie of rechtsgeschiedenis bestudeerd vanuit Europees perspectief.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde kan zijn of haar juridische en metajuridische kennis en inzichten toepassen op gemiddeld complexe problemen die zich in de rechtspraktijk voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen in het passende juridisch kader te plaatsen en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij heeft daarbij zo nodig oog voor de grensoverschrijdende aspecten, raakvlakken met andere rechtsgebieden, en de bredere (internationale/Europese) maatschappelijke context van voorliggende casuïstiek.

Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig een gemotiveerd oordeel te vormen over:

- a. het geldend recht;
- b. gemiddeld complexe juridische vraagstukken; en
- c. juridische teksten in de breedste zin des woords (waaronder in ieder geval al dan niet nieuwe wetgeving, verdragen, jurisprudentie en wetenschappelijke literatuur).

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening en de relevantie van niet-nationale invloeden daarop, bijvoorbeeld vanuit de Europese Unie; hij of zij kan daarbij bovendien zelfstandig de daartoe benodigde gegevens verzamelen en interpreteren, zowel vanuit een intern juridisch perspectief als ook, enigermate, op basis van het perspectief van een globaliserende rechtsorde, rechtsvergelijkende inzichten en/of een metajuridisch perspectief.

3. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere en overtuigende wijze mondeling en schriftelijk te communiceren over juridische vraagstukken met een gemiddelde moeilijkheidsgraad.

- b. De afgestudeerde beschikt daartoe over een goede schriftelijke en mondelinge juridische taalvaardigheid in het Nederlands en Engels.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.

4. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde kan op beperkte schaal en binnen een ondersteunend kader een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk identificeren, problematiseren en een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden, waaronder in ieder geval methoden van juridisch-dogmatisch en/of rechtsvergelijkend onderzoek, in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over voldoende (digitale) onderzoeksvaardigheden teneinde zelfstandig een zorgvuldig en voldoende uitgebreid bronnenonderzoek te kunnen verrichten naar zowel Nederlandstalige als niet-Nederlandstalige bronnen.
- d. De afgestudeerde is doordrongen van de academische mores rond wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

5. Leervaardigheden

De afgestudeerde is zich ervan bewust dat het recht zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich in zijn of haar verdere studie- of beroepsloopbaan de belangrijkste van die ontwikkelingen zelfstandig eigen te maken.

B1.2 B Notarieel Recht

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het Nederlandse privaatrecht, met name het (internationaal) goederen-, verbintenissen-, en familie(vermogens)recht. Hij of zij heeft bovendien een grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het Nederlandse publiekrecht, in het bijzonder van het voor notariële kwesties van belang zijnde algemeen bestuursrecht en belastingrecht, alsmede het straf- en strafprocesrecht of agrarisch recht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de relevante beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang. Bovendien begrijpt hij of zij de invloed die het internationale en Europese Unierecht op deze rechtsgebieden uitoefenen en is hij of zij zich bewust van het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en het recht van andere rechtsordes.
- b. Voorts heeft de afgestudeerde gedegen kennis van en inzicht in de rechtsgeschiedenis, het ondernemingsrecht en het burgerlijk procesrecht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de belangrijkste beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang.
- c. Tot slot heeft de afgestudeerde basiskennis van het staatsrecht, materiële en institutionele EU-recht, het internationale recht, de rechtsfilosofie en de empirische bestudering van het recht. Ten aanzien van deze vakgebieden beheerst hij de belangrijkste beginselen, grondbegrippen en een selectie van kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde kan zijn of haar juridische en metajuridische kennis en inzichten toepassen op gemiddeld complexe problemen die zich in de rechtspraktijk voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen in het passende juridisch kader te plaatsen en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde

oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij heeft daarbij zo nodig oog voor raakvlakken met andere rechtsgebieden en voor de maatschappelijke context van het recht.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig een gemotiveerd oordeel te vormen over:

- a. het geldend recht;
- b. gemiddeld complexe juridische vraagstukken; en
- c. juridische teksten in de breedste zin des woords (waaronder in ieder geval al dan niet nieuwe wetgeving, verdragen, jurisprudentie en wetenschappelijke literatuur).

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening; hij of zij kan bovendien zelfstandig de daartoe relevante gegevens verzamelen en interpreteren, zowel vanuit een intern juridisch perspectief als ook, enigermate, op basis van rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische en/of beroepsethische inzichten.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere en overtuigende wijze mondeling en schriftelijk te communiceren over juridische vraagstukken met een gemiddelde moeilijkheidsgraad.
- b. De afgestudeerde beschikt daartoe over een goede schriftelijke en mondelinge juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om Engelstalig juridisch bronmateriaal te kunnen doorgronden.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde kan op beperkte schaal en binnen een ondersteunend kader een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk identificeren, problematiseren en een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden, waaronder in ieder geval methoden van juridisch-dogmatisch en/of rechtsvergelijkend onderzoek, in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over voldoende (digitale) onderzoeksvaardigheden teneinde zelfstandig een zorgvuldig en voldoende uitgebreid bronnenonderzoek te kunnen verrichten.
- d. De afgestudeerde is doordrongen van de academische mores rond wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is zich ervan bewust dat het recht zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich in zijn of haar verdere studie- of beroepsloopbaan de belangrijkste van die ontwikkelingen zelfstandig eigen te maken.

B1.3 B Rechtsgeleerdheid

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het Nederlandse publiekrecht, daaronder begrepen het staatsrecht, het bestuurs(proces)recht en het straf-

(proces)recht. Hij of zij heeft bovendien een grondige kennis van en grondig inzicht in de systematiek en het functioneren van het Nederlandse privaatrecht, met name het goederen- en het verbintenissenrecht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de relevante beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang. Bovendien begrijpt hij of zij de invloed die het internationale en Europese Unierecht op deze rechtsgebieden uitoefenen en is hij of zij zich bewust van het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en het recht van andere rechtsordes.

b. Voorts heeft de afgestudeerde gedegen kennis van en inzicht in het materiële EU-recht, de rechtsgeschiedenis, het ondernemingsrecht en het burgerlijk procesrecht. Binnen elk van deze rechtsgebieden beheerst hij of zij de belangrijkste beginselen, grondbegrippen en kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang.

c. Tot slot heeft de afgestudeerde basiskennis van het institutionele EU-recht, het internationale recht, de rechtsfilosofie, de empirische bestudering van het recht, alsmede basiskennis van het belastingrecht, arbeidsrecht of personen- en familierecht, als ook de invloed van technologische ontwikkelingen op het recht of de jaarrekening. Ten aanzien van deze vakgebieden beheerst hij de belangrijkste beginselen, grondbegrippen en een selectie van kernleerstukken, ook in hun onderlinge samenhang.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde kan zijn of haar juridische en metajuridische kennis en inzichten toepassen op gemiddeld complexe problemen die zich in de rechtspraktijk voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen in het passende juridisch kader te plaatsen en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij heeft daarbij zo nodig oog voor raakvlakken met andere rechtsgebieden en voor de maatschappelijke context van het recht.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig een gemotiveerd oordeel te vormen over:

- a. het geldend recht;
- b. gemiddeld complexe juridische vraagstukken; en
- c. juridische teksten in de breedste zin des woords (waaronder in ieder geval al dan niet nieuwe wetgeving, verdragen, jurisprudentie en wetenschappelijke literatuur).

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening; hij of zij kan bovendien zelfstandig de daartoe relevante gegevens verzamelen en interpreteren, zowel vanuit een intern juridisch perspectief als ook, enigermate, op basis van rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische en/of beroepsethische inzichten.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere en overtuigende wijze mondeling en schriftelijk te communiceren over juridische vraagstukken met een gemiddelde moeilijkheidsgraad.
- b. De afgestudeerde beschikt daartoe over een goede schriftelijke en mondelinge juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om Engelstalig juridisch bronmateriaal te kunnen doorgronden.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde kan op beperkte schaal en binnen een ondersteunend kader een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk identificeren, problematiseren en een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden, waaronder in ieder geval methoden van juridisch-dogmatisch en/of rechtsvergelijkend onderzoek, in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over voldoende (digitale) onderzoeksvaardigheden teneinde zelfstandig een zorgvuldig en voldoende uitgebreid bronnenonderzoek te kunnen verrichten.
- d. De afgestudeerde is doordrongen van de academische mores rond wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is zich ervan bewust dat het recht zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich in zijn of haar verdere studie- of beroepsloopbaan de belangrijkste van die ontwikkelingen zelfstandig eigen te maken.

B1.4 M Fiscaal Recht

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft een grondige en verdiepte kennis van en grondig en verdiept inzicht in de systematiek en het functioneren van het fiscale recht, in het bijzonder van de inkomstenbelasting, de omzetbelasting, de vennootschapsbelasting, het internationaal en Europees belastingrecht en het formeel belastingrecht.
- b. De afgestudeerde heeft voorts gedegen kennis van en inzicht in de doorwerking van het internationale en/of Europese Unierecht op het Nederlandse fiscale recht.
- c. De afgestudeerde is zich zeer bewust van de context waarin het eigen positieve recht zich begeeft, onder andere doordat hij of zij inzicht heeft in het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en dat van andere rechtsstelsels en/of van hetgeen een empirische of inter- en/of multidisciplinaire bestudering van het fiscale recht kan opleveren.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat zijn of haar verworven kennis en inzicht toe te passen op complexe juridische problemen die zich in de rechtspraktijk en rechtswetenschap voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen te signaleren en analyseren, binnen het passende juridische en theoretische kader te plaatsen, en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij betreft daarbij andere rechtsgebieden en de maatschappelijke context.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd oordeel te vormen over:

- a. complexe onderdelen van het geldend recht;
- b. complexe juridische vraagstukken; en
- c. complexe juridische teksten.

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening en is daarnaast in staat daar ook in beperkte mate rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische, beroepsethische of multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere, overtuigende en steekhoudende wijze te communiceren over complexe juridische vraagstukken, zowel in een wetenschappelijk discours als in praktijkcontext.
- b. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitstekende mondelinge en schriftelijke juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling gedetailleerde feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om relevant Engelstalig juridisch bronmateriaal zelfstandig op te sporen, doorgronden en hanteren.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde is in staat zelfstandig een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk te identificeren, te problematiseren en vervolgens een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag te formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitgebreide (digitale) onderzoeksvaardigheden om zelfstandig zeer zorgvuldig en uitgebreid bronnenonderzoek te verrichten.
- d. De afgestudeerde is volledig doordrongen van de academische mores rondom wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is ervan doordrongen dat zijn of haar vakgebied zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich ook complexe ontwikkelingen op zijn of haar vakgebied gedurende de verdere loopbaan zelfstandig eigen te maken. Bovendien kan hij of zij aan die ontwikkelingen ten minste een bescheiden eigen bijdrage leveren.

B1.5 M Fiscaal Recht (post-initieel)

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft een grondige en verdiepte kennis van en grondig en verdiept inzicht in de systematiek en het functioneren van het fiscale recht, in het bijzonder van de inkomstenbelasting, de omzetbelasting, de vennootschapsbelasting, het internationaal en Europees belastingrecht en het formeel belastingrecht.
- b. De afgestudeerde heeft voorts gedegen kennis van en inzicht in de doorwerking van het internationale en/of Europese Unierecht op het Nederlandse fiscale recht.
- c. De afgestudeerde is zich zeer bewust van de context waarin het eigen positieve recht zich begeeft, onder andere doordat hij of zij inzicht heeft in het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en dat van andere rechtsstelsels en/of van hetgeen een empirische of inter- en/of multidisciplinaire bestudering van het fiscale recht kan opleveren.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat zijn of haar verworven kennis en inzicht toe te passen op complexe juridische problemen die zich in de rechtspraktijk en rechtswetenschap voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen te signaleren en analyseren, binnen het passende juridische en theoretische kader te plaatsen, en van

daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij betreft daarbij andere rechtsgebieden en de maatschappelijke context.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd oordeel te vormen over:

- a. complexe onderdelen van het geldend recht;
- b. complexe juridische vraagstukken; en
- c. complexe juridische teksten.

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening en is daarnaast in staat daar ook in beperkte mate rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische, beroepsethische of multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere, overtuigende en steekhoudende wijze te communiceren over complexe juridische vraagstukken, zowel in een wetenschappelijk discours als in praktijkcontext.
- b. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitstekende mondelinge en schriftelijke juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling gedetailleerde feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om relevant Engelstalig juridisch bronmateriaal zelfstandig op te sporen, doorgronden en hanteren.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde is in staat zelfstandig een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk te identificeren, te problematiseren en vervolgens een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag te formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitgebreide (digitale) onderzoeksvaardigheden om zelfstandig zeer zorgvuldig en uitgebreid bronnenonderzoek te verrichten.
- d. De afgestudeerde is volledig doordrongen van de academische mores rondom wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is ervan doordrongen dat zijn of haar vakgebied zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich ook complexe ontwikkelingen op zijn of haar vakgebied gedurende de verdere loopbaan zelfstandig eigen te maken. Bovendien kan hij of zij aan die ontwikkelingen ten minste een bescheiden eigen bijdrage leveren.

B1.6 M International and European Law

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft grondige en verdiepte kennis van en grondig en verdiept inzicht in:
 - de systematiek en het functioneren van het Europese Unierecht en het internationaal publiekrecht, de verschillende deelterreinen die daarvan onderdeel uitmaken, alsmede de wijze waarop internationaal en

Europees recht interacteren met het nationale recht in geval van de master International and European Law Advanced;

– de systematiek en het functioneren van bijvoorbeeld het Europees mededingingsrecht, het Europees ondernemingsrecht of het Europees handelsrecht en daaraan gerelateerde deelgebieden, in geval van de master Business Law;

– de systematiek en het functioneren van het internationale en Europese recht inzake mensenrechten, evenals het internationale en Europese migratie- en vluchtelingenrecht, in geval van de master Human Rights and Migration;

– de positie en invloed van de Europese Unie in het internationale rechtsverkeer in juridisch en politicologisch perspectief, de bredere context van het internationaal publiekrecht, alsmede hedendaagse dynamieken van internationale samenwerking, economische ontwikkeling en conflictbeheersing, in geval van de master European Law and Global Affairs.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat zijn of haar verworven kennis en inzicht toe te passen op complexe, al dan niet grensoverschrijdende, juridische problemen die zich in de rechtspraktijk en rechtswetenschap voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen te signaleren en analyseren, binnen het passende juridische en theoretische kader te plaatsen, en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij betreft daarbij andere rechtsgebieden en de maatschappelijke context.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd oordeel te vormen over:

a. complexe onderdelen van het geldend recht;

b. complexe juridische, veelal grensoverschrijdende vraagstukken die kaderen binnen het internationale en/of Europese recht; en

c. complexe juridische teksten, met name in een buitenlandse of anderszins het nationale domein overstijgende context.

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening, mede in het perspectief van een globaliserende rechtsorde, en is daarnaast in staat om daar ook in beperkte mate rechtsvergelijkende en, in geval van de master European law and Global Affairs, multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in (ook internationaal) samenwerkingsverband op heldere, overtuigende en steekhoudende wijze te communiceren over complexe, al dan niet grensoverschrijdende juridische vraagstukken, zowel in een wetenschappelijk discours als in praktijkcontext, zowel met binnenlandse als met buitenlandse peers.

b. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitstekende mondelinge en schriftelijke juridische taalvaardigheid in het Engels.

c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling gedetailleerde feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

a. De afgestudeerde is in staat zelfstandig een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk te identificeren, te problematiseren en vervolgens een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag te formuleren.

- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitgebreide (digitale) onderzoeksvaardigheden om zelfstandig zeer zorgvuldig en uitgebreid bronnenonderzoek te verrichten naar bronnen in zowel nationale als internationale/Europese zoeksystemen.
- d. De afgestudeerde is volledig doordrongen van de academische mores rondom wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is ervan doordrongen dat zijn of haar vakgebied zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich ook complexe ontwikkelingen op zijn of haar vakgebied gedurende de verdere loopbaan zelfstandig eigen te maken. Bovendien kan hij of zij aan die ontwikkelingen ten minste een bescheiden bijdrage leveren.

B1.7 M Nederlands Rechts

1. Kennis en inzicht

a. De afgestudeerde heeft grondige en verdiepte kennis van en grondig en verdiept inzicht in de systematiek en het functioneren van het rechtsgebied van zijn of haar afstudeerrichting binnen de opleiding Nederlands recht, te weten:

- het vermogensrecht, in het bijzonder het goederen dan wel het contractenrecht en het internationaal privaatrecht, in geval van de afstudeerrichting Burgerlijk recht;
- het materieel strafrecht, strafprocesrecht en penitentiaal recht, het internationaal strafrecht dan wel het bestuurssanctierecht, en de empirie van de strafrechtspleging, dan wel het criminaliteit- en veiligheidsbeleid dan wel forensisch-psychiatrische aspecten van delinquent gedrag, dan wel ondernemingsstrafrecht in geval van de afstudeerrichting Strafrecht;
- het staatsrecht, met bijzondere aandacht voor gemeenterecht, dan wel koninkrijksrecht, dan wel vergelijkend Amerikaans staatsrecht, en het algemeen bestuursrecht in geval van de afstudeerrichting Staatsen Bestuursrecht;
- het ondernemingsrecht, waaronder de algemene beginselen van het rechtspersonenrecht alsook het recht met betrekking tot kapitaalvennootschappen, stichtingen, verenigingen en personenvennootschappen, in het geval van de afstudeerrichting Ondernemingsrecht in geval van de afstudeerrichting Ondernemingsrecht;
- de publiek- en de privaatrechtelijke regulering van de financiële sector en de daarop actieve spelers zoals banken, verzekeraars en andere financiële instellingen in geval van de afstudeerrichting Financiële recht; of – rechtsgebieden naar keuze in het geval van een door de examencommissie goedgekeurde richting binnen het Nederlands recht.

b. De afgestudeerde heeft voorts gedegen kennis van en inzicht in de doorwerking van het internationale en/of Europese Unierecht op het wetenschapsgebied van zijn of haar afstudeerrichting.

c. De afgestudeerde is zich zeer bewust van de context waarin het eigen positieve recht zich begeeft, onder andere doordat hij of zij inzicht heeft in het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en dat van andere rechtsstelsels en/of van hetgeen een empirische en/of multidisciplinaire bestudering van het wetenschapsgebied van zijn of haar afstudeerrichting kan opleveren.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat zijn of haar verworven kennis en inzicht toe te passen op complexe juridische problemen die zich in de rechtspraktijk en rechtswetenschap voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen

te signaleren en analyseren, binnen het passende juridische en theoretische kader te plaatsen, en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij betreft daarbij andere rechtsgebieden en de maatschappelijke context.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd oordeel te vormen over:

- a. complexe onderdelen van het geldend recht;
- b. complexe juridische vraagstukken; en
- c. complexe juridische teksten.

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening en is daarnaast in staat daar ook in beperkte mate rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische, beroepsethische of multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere, overtuigende en steekhoudende wijze te communiceren over complexe juridische vraagstukken, zowel in een wetenschappelijk discours als in praktijkcontext.
- b. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitstekende mondelinge en schriftelijke juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling gedetailleerde feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om relevant Engelstalig juridisch bronmateriaal zelfstandig op te sporen, doorgronden en hanteren.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde is in staat zelfstandig een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk te identificeren, te problematiseren en vervolgens een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag te formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitgebreide (digitale) onderzoeksvaardigheden om zelfstandig zeer zorgvuldig en uitgebreid bronnenonderzoek te verrichten.
- d. De afgestudeerde is volledig doordrongen van de academische mores rondom wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is ervan doordrongen dat zijn of haar vakgebied zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich ook complexe ontwikkelingen op zijn of haar vakgebied gedurende de verdere loopbaan zelfstandig eigen te maken. Bovendien kan hij of zij aan die ontwikkelingen ten minste een bescheiden eigen bijdrage leveren.

B1.8 M Notarieel Recht

1. Kennis en inzicht

- a. De afgestudeerde heeft grondige en verdiepte kennis van en grondig en verdiept inzicht in de systematiek en het functioneren van het registergoederenrecht, ondernemingsrecht, personen- en

familie(vermogens)recht, alsmede de samenhang en integratie daarvan met de daarbij horende fiscale aspecten (in het bijzonder schenk-, erf- en overdrachtsbelasting).

b. De afgestudeerde heeft voorts gedegen kennis van en inzicht in de doorwerking van het internationale en/of Europese Unierecht op genoemde rechtsgebieden.

c. De afgestudeerde is zich zeer bewust van de context waarin het eigen positieve recht zich begeeft, onder andere doordat hij of zij inzicht heeft in het bestaan van verschillen tussen het eigen recht en dat van andere rechtsstelsels en/of van hetgeen een empirische of inter- en/of multidisciplinaire bestudering van de voor het notariaat relevante rechtsgebieden kan opleveren.

2. Toepassen van kennis en inzicht

De afgestudeerde is in staat zijn of haar verworven kennis en inzicht toe te passen op complexe juridische problemen die zich in de rechtspraktijk en rechtswetenschap voordoen. Hij of zij is in staat deze problemen te signaleren en analyseren, binnen het passende juridische en theoretische kader te plaatsen, en van daaruit tot een beargumenteerde oplossing of beargumenteerde oplossingsrichtingen te komen. Hij of zij betreft daarbij andere rechtsgebieden en de maatschappelijke context.

3. Oordeelsvorming

De afgestudeerde is in staat zich zelfstandig vanuit in ieder geval een intern juridisch en beroepsethisch perspectief een kritisch, genuanceerd en gefundeerd oordeel te vormen over:

- a. complexe onderdelen van het geldend recht;
- b. complexe juridische vraagstukken; en
- c. complexe juridische teksten.

Hij of zij heeft bij deze oordeelsvorming oog voor de maatschappelijke aspecten van de rechtsbeoefening en is daarnaast in staat daar ook in beperkte mate rechtsfilosofische, rechtshistorische, rechtsvergelijkende, empirische, of multidisciplinaire inzichten bij te betrekken.

4. Communicatie, taalvaardigheid en samenwerking

- a. De afgestudeerde is in staat om zowel alleen als in samenwerkingsverband op heldere, overtuigende en steekhoudende wijze te communiceren over complexe juridische vraagstukken, zowel in een wetenschappelijk discours als in praktijkcontext.
- b. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitstekende mondelinge en schriftelijke juridische taalvaardigheid in het Nederlands.
- c. De afgestudeerde is bovendien in staat schriftelijk en mondeling gedetailleerde feedback op juridisch werk te geven, ontvangen en verwerken.
- d. De afgestudeerde beheerst het juridisch Engels in voldoende mate om relevant Engelstalig juridisch bronmateriaal zelfstandig op te sporen, doorgronden en hanteren.

5. Wetenschappelijke vaardigheden

- a. De afgestudeerde is in staat zelfstandig een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant juridisch vraagstuk te identificeren, te problematiseren en vervolgens een daaraan gerelateerde onderzoeksvraag te formuleren.
- b. Hij of zij weet deze onderzoeksvraag binnen een redelijk tijdsbestek met behulp van relevante rechtswetenschappelijke onderzoeksmethoden in helder en overtuigend geschreven teksten adequaat te beantwoorden.
- c. Daartoe beschikt de afgestudeerde over uitgebreide (digitale) onderzoeksvaardigheden om zelfstandig zeer zorgvuldig en uitgebreid bronnenonderzoek te verrichten.
- d. De afgestudeerde is volledig doordrongen van de academische mores rondom wetenschappelijke integriteit en in het bijzonder het voorkomen van plagiaat.

6. Leervaardigheden

De afgestudeerde is ervan doordrongen dat zijn of haar vakgebied zich voortdurend ontwikkelt en beschikt over de academische en intellectuele vaardigheden om zich ook complexe ontwikkelingen op zijn of haar vakgebied gedurende de verdere loopbaan zelfstandig eigen te maken. Bovendien kan hij of zij aan die ontwikkelingen ten minste een bescheiden eigen bijdrage leveren.

3.6.3 Eisen Besluit op het Notarisambt

Het afsluitend examen op het gebied van het recht, dat met goed gevolg afgelegd moet worden om in aanmerking te kunnen komen voor benoeming tot notaris of om het beroep van kandidaat-notaris te kunnen uitoefenen, omvat de volgende onderdelen:

- a. grondige kennis van en inzicht in de volgende onderdelen van het burgerlijk recht – mede in hun onderlinge samenhang –:
 - 1°. het personen- en familierecht, in het bijzonder het huwelijksvermogensrecht;
 - 2°. het ondernemingsrecht, in het bijzonder het rechtspersonen- en vennootschapsrecht;
 - 3°. het vermogensrecht;
 - 4°. het recht met betrekking tot registergoederen;
 - 5°. het erfrecht, en
 - 6°. het internationaal privaatrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- b. grondige kennis van en inzicht in het executierecht alsmede kennis van en inzicht in het burgerlijk procesrecht, beslag- en faillissementsrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- c. grondige kennis van en inzicht in het belastingrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- d. kennis van en inzicht in het bestuursrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- e. grondige kennis van en inzicht in het recht met betrekking tot het notariaat, in het bijzonder de wet;
- f. kennis van en inzicht in bedrijfseconomie, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening, en
- g. schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid in de vorm van een scriptie of een andere gelijkwaardige, schriftelijke, onderzoeksprestatie op juridisch gebied.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

B2.1 B European Law School

B1-jaar		
Sem.	Vak	EC
1	Foutloos Nederlands	2
1	Inleiding tot de Rechtswetenschap	9
1	Staats- en bestuursrecht	10
1	Inleiding Internationaal recht	5
1-2	Privaatrecht	10
1-2	Mentoraat	0
1-2	Tutoraat	0
2	Inleiding Europees recht	5
2	Academische vaardigheden	4
2	Rechtsfilosofie	5
2	Rota criminalis	2
2	Straf(proces)recht	8

B2-jaar		
Sem.	Vak	EC
1	Bestuurs(proces)recht I	7
1	English Legal Terminology	2
1	Institutional Law of the EU	6
1	Straf(proces)recht I	8
1-2	Nederlands en vergelijkend staatsrecht ELS	12
2	Bestuurs(proces)recht II	4
2	Moot Court International and European Law	1
2	Straf(proces)recht II	5
2	Substantive law of the EU	10
2	Various Concepts of International Law	5
1	Essay straf(proces)recht I of II	0
1	Essay bestuurs(proces)recht I of II	0
1	Essay staatsrecht	0
2	Essay substantive law	0

B3-jaar		
Sem.	Vak	EC
1/2	Bachelorthesis	3
1	Burgerlijk procesrecht	5
1	Burgerlijk recht I	11
1	Fundamental Rights in Europe	4
1	Rechtsgeschiedenis in EU perspectief (keuze)	4
1	Uitvoering en handhaving EU recht	6
2	Burgerlijk recht II	10
2	European Law and Society (keuze)	4
2	Intergration course: Harmonisation in the EU	5
2	Ondernemingsrecht	6
2	Rechtsfilosofie in EU perspectief (keuze)	4
2	Various Branches of Int. Law	6

B2.2 B Notarieel Recht

B1-jaar		
Sem.	Vak	EC
1	Foutloos Nederlands	2
1	Inleiding tot de Rechtswetenschap	9
1	Staats- en bestuursrecht	10
1	Inleiding Internationaal recht	5
1-2	Privaatrecht	10
1-2	Mentoraat	0
1-2	Tutoraat	0
2	Inleiding Europees recht	5
2	Academische vaardigheden	4
2	Rechtsfilosofie	5
2	Rota criminalis	2
2	Straf(proces)recht	8

B2-jaar		
Sem.	Vak	EC
1	Burgerlijk procesrecht	5
1	Burgerlijk recht I	11
1	Personen- en familierecht	6
1	Rota Carolina	3
1	Metajuridische perspectieven: Criminologie (keuze)	5
1	Metajuridische perspectieven: Rechtsfilosofie (keuze)	5
1	Metajuridische perspectieven: Rechtssociologie (keuze)	5
2	Burgerlijk recht II	10
2	Integratievak: Economie en Jaarrekeningrecht	4
2	Historisch-vergelijkende ontwikkeling van het privaatrecht	6
2	Notarieel Ondernemingsrecht I	10
	Essay Burgerlijk recht I of II	0
	Essay Notarieel Ondernemingsrecht I	0
	Essay Rechtsfilosofie (keuze)	0
	Essay Rechtsociologie (keuze)	0
	Essay Criminologie (keuze)	0

B3-jaar		
Sem.	Vak	EC
1 of 2	Bachelorthesis	3
1	Erf- en Relatievermogensrecht I	8
1	Inleiding belastingrecht	5
1	Essay Inleiding belastingrecht	1
1	Internationaal Privaatrecht en notarieel recht	6
2	Bestuursrecht	6
2	Ethiek voor juristen	2
2	Inkomsten- en Vennootschapsbelasting Notarieel recht	6
2	Notariële beroepsethiek en regelgeving	4
2	Schenk-, erf- en overdrachtsbelasting I	6
<i>Keuzerichting I</i>		
1	Straf(proces)recht I	8
2	Straf(proces)recht II	5
<i>Keuzerichting II</i>		
1	Agrarisch recht	8
2	Notarieelrechtelijke stage (40 dagdelen)	5

B2.3 B Rechtsgeleerdheid

B1-jaar			B3-jaar		
Sem.	Vak	EC	Sem.	Vak	EC
1	Foutloos Nederlands	2	1	Burgerlijk procesrecht	5
1	Inleiding tot de Rechtswetenschap	9	1	Burgerlijk recht I	11
1	Staats- en bestuursrecht	10	1	Europees Economisch recht	7
1	Inleiding Internationaal recht	5	1	Rota Carolina	3
1-2	Privaatrecht	10	1 of 2	Bachelorthesis	3
1-2	Mentoraat	0	2	Burgerlijk recht II	13
1-2	Tutoraat	0	2	Ethiek voor juristen	2
2	Inleiding Europees recht	5	2	Ondernemingsrecht	7
2	Academische vaardigheden	4	2	Integratievak Artificial Intelligence en recht OF Integratievak Economie en Jaarrekeningrecht	4
2	Rechtsfilosofie	5		4	
2	Rota criminalis	2	1	Metajuridische perspectieven: Criminologie (keuze)	5
2	Straf(proces)recht	8	1	Metajuridische perspectieven: Rechtsfilosofie (keuze)	5
B2-jaar			1	Metajuridische perspectieven: Rechtssociologie (keuze)	5
1	Bestuurs(proces)recht I	7	1	Essay Criminologie (keuze)	0
1	Historisch-vergelijkende ontwikkeling van het publiekrecht	6	1	Essay Rechtsfilosofie (keuze)	0
1	Straf(proces)recht I	8	1	Essay Rechtsociologie (keuze)	0
1-2	Nederlands en vergelijkend staatsrecht	14			
2	Bestuurs(proces)recht II	6			
2	Historisch-vergelijkende ontwikkeling van het privaatrecht	6			
2	Rota Administrativa	1			
2	Straf(proces)recht II	7			
1	Arbeidsrecht (keuze)	5			
1	Inleiding belastingrecht (keuze)	5			
1	Personen- en familierecht (keuze)	5			
1-2	Essay bestuurs(proces)recht I of II	0			
1-2	Essay staatsrecht	0			
1-2	Essay strafrecht	0			

B2.4 M Fiscaal Recht

Sem.	Vak	EC
1	Formeel Belastingrecht	4
1	Inkomstenbelasting	7
1	Jaarrekening fiscaal verdiept	5
1	Omzetbelasting	7
1	Schenk-, erf- en overdrachtsbelasting II (keuze)*	5
1	Vennootschapsbelasting	7
2	Vennootschapsbelasting verdiept (keuze)	5
2	Europees belastingrecht	4
2	Internationaal belastingrecht	5
	Scriptie	16

* Studenten van de post-initiële master kunnen niet kiezen voor dit vak.

B2.5 Fiscaal Recht (post-initieel)

Sem.	Vak	EC
1	Formeel Belastingrecht	4
1	Inkomstenbelasting	7
1	Jaarrekening fiscaal verdiept	5
1	Omzetbelasting	7
1	Schenk-, erf- en overdrachtsbelasting II (keuze)*	5
1	Vennootschapsbelasting	7
2	Vennootschapsbelasting verdiept (keuze)	5
2	Europees belastingrecht	4
2	Internationaal belastingrecht	5
	Scriptie	16

* Studenten van de post-initiële master kunnen niet kiezen voor dit vak.

B2.6 M International and European Law

Sem.	Vak	EC
1 + 2	Advanced Notions of International and European Law Incl. Workshop writing legal papers	6 1
Optional courses (choose 5)		
1	European Competition Law	7
1	European Financial Law	7
1	Principles of Finance and secured transactions (not offered in 23-24)	7
1	Private International Law	7
1	International Arbitration	7
2	Digital Dispute Resolution	7
2	European Insolvency Law	7
2	European Internal Market Law	7
2	European Employment Law	7
2	European Public Procurement Law	7
2	European Commercial Law	7
2	International and European Environmental and Sustainability Law	7
1	International and Comparative Copyright Law	7
2	International and European Tax Law	7
2	Privacy en gegevensbeschermingsrecht (in Dutch)	7
1 (+ 2)	Willem C. Vis Moot Court Competition	7
1 (+2)	European Law Moot Court Competition	7
1 + 2	Radboud Law Clinic	7
	Master's thesis	18

B2.7 M Nederlands Recht

Sem.	Vak	EC
1	Internationaal privaatrecht (V)	7
1	Contractenrecht verdiept (VK/(GK)	7
2	Goederenrecht verdiept (VK/GK)	7
1	Aansprakelijkheidsrecht (GK)	7
1	Aansprakelijkheid in de financiële sector (GK)	7
1	Arbeidsrecht verdiept (GK)	7
1	Auteursrecht (GK)	7
1	Insolventierecht (GK)	7
1	Masterclass Burgerlijk recht (GK)	14
1	Privaatrechtelijke rechtsvergelijking (GK)	7
1	Verzekeringsrecht (GK)	7
2	Anglo-Amerikaans privaatrecht (GK)	7
2	Erfrecht II (GK)	7
2	European Commercial Law (GK)	7
2	European Employment Law (GK)	7
2	Geschiedenis van het Europese privaatrecht: vergelijkend goederenrecht (GK)	7
2	Huurrecht (GK)	7
2	Industriële eigendom: Merkenrecht (GK)	7
2	Industriële eigendom: Octrooirecht (GK)	7
2	Overheidsaansprakelijkheidsrecht (GK)	7
2	Pensioenrecht (GK)	7
2	Practicum in civiele zaken (GK)	7
2	Privacy en gegevensbeschermingsrecht (GK)	7
	Scriptie	18
	Vrijekeuze vakken	14

B2.8 M Notarieel Recht

Sem.	Vak	EC
1	Capita Selecta Notarieel registergoederenrecht	7
1	Notarieel Ondernemingsrecht II	10
1	Schenk-, erf- en overdrachtsbelasting II	5
1-2	Integratievak Estate planning	10
2	Erfrecht II	7
2	Relatievermogensrecht II	7
	Scriptie	14

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Locatie: CPO-zaal Grotiusgebouw (faculteit Rechtsgeleerdheid)

Dag 1 – dinsdag 23 april 2024

- 10.00u Aankomst en intern paneloverleg
- 11.00u Gesprek met Facultair management
- 12.00u Gesprek met Opleidingsmanagement bacheloropleidingen
- 13.00u Lunch
- 13.30u Rondleiding faculteitsgebouw
- 14.00u Gesprek met Studenten bacheloropleidingen
- 15.00u Gesprek met Docenten bacheloropleidingen
- 16.00u Ontwikkelgesprek 1 – Gemeenschapsvorming anno 2023-2024
- 17.00u Intern beraad panel
- 17u45 Terugkoppeling met RU-team

Dag 2 – woensdag 24 april 2024

- 09.00u Aankomst en intern paneloverleg
- 10.00u Gesprek met Opleidingsmanagement masteropleidingen
- 11.00u Gesprek met masterstudenten Nederlands Recht
- 12.00u Gesprek met docenten masteropleiding Nederlands Recht
- 13.00u Lunch
- 14.00u Gesprek met Examencommissie
- 15.00u Ontwikkelgesprek 2 – Herijking masteraanbod
- 16.00u Gesprek met alumni en werkveld
- 17.00u Intern beraad panel
- 17.45u Terugkoppeling met RU-team

Dag 3 – donderdag 25 april 2024

- 09.00u Aankomst en intern paneloverleg
- 10.00u Gesprek met masterstudenten International and European Law, Notarieel Recht en Fiscaal Recht
- 11.00u Gesprek met docenten International and European Law, Notarieel Recht en Fiscaal Recht
- 12.00u Ontwikkelgesprek 3 – Profilerings
- 13.00u Lunch en intern beraad
- 15.00u Terugkomstgesprek opleidingsmanagement
- 16.00u Intern beraad
- 16.30u Plenaire terugkoppeling
- 17.00u Einde locatiebezoek

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Met het oog op het visitatiebezoek heeft de Faculteit Rechtsgeleerdheid relevante informatie verzameld en ter beschikking gesteld in de digitale omgeving Brightspace.

Gezien het ontwikkelgerichte perspectief van de visitatie heeft de faculteit zowel een Begeleidend Schrijven als een uitgebreid informatiedossier samengesteld. Het Begeleidend Schrijven dient als gids bij het raadplegen van de documenten in het informatiedossier. Beide producten zijn samengesteld langs de lijnen van het beperkte beoordelingskader van de NVAO en omvatten zowel opleidingsoverschrijdende informatie als specifiek materiaal per opleiding, zoals:

- Kerngegevens opleidingen
- Beoogde leerresultaten
- Onderwijsleeromgeving
- Toetsing
- Gerealiseerde leerresultaten
- SWOT-analyses
- Studentenhoofdstuk

Voorts hebben de panelleden en referenten voorafgaand aan het bezoek voor elke opleiding 15 eindwerken en hun beoordeling bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion. De selectie is als volgt verdeeld:

Opleiding	Croho	Scripties	Varianten	Tracks
Bachelor European Law School	50017	15	voltijd (15)	n.v.t.
Bachelor Notarieel Recht	56828	15	voltijd (14), deeltijd (1)	n.v.t.
Bachelor Rechtsgeleerdheid	50700	15	voltijd (14), deeltijd (1)	n.v.t.
Master Fiscaal recht	66827	15	voltijd (15)	n.v.t.
Master Fiscaal recht PI	75107	15	voltijd (15)	n.v.t.
Master International and European Law	60224	15	voltijd (15)	Business Law (8), International and European Law Advanced (3), Human Rights and Migration (2), European Law and Global Affairs (2)
Master Nederlands Recht	66451	15	voltijd (13), deeltijd (1), dual (1)	Burgerlijk Recht (6), Ondernemingsrecht (2), Financieel Recht (1), Staats- en Bestuursrecht (2), Strafrecht (3), Onderneming & Recht (1)
Master Notarieel Recht	66828	15	voltijd (13), deeltijd (2)	n.v.t.

Het panel heeft voor en tijdens het bezoek onder andere volgende materialen uit het informatiedossier geraadpleegd:

- Onderwijsaccreditatierapport 2018
- Bevindingen en adviezen mid term onderwijs 2021
- Onderwijsvisie Meer Meester
- Visie Internationalisering
- Overzicht partnerfaculteiten

- Beleid kwaliteitscontrole eindkwalificaties
 - Onderwijs- en Examenreglement 2023-2024
 - Verslagen Opleidingscommissie
 - Notitie deeltijdopleiding
 - Notitie tutoraat
 - Beleid permanente educatie
-
- Studenthandleiding bachelorthesis
 - Scriptiehandleiding masterthesis
 - Advies toetsing algemeen
 - Jaarverslag Examencommissie
 - Verslagen Toetscommissie
 - Verantwoord gebruik van Generatieve AI
 - Rapportages bevraging mastergeslaagden
 - Resultaten Nationale Studenten Enquête
 - Resultaten Nationale Alumni Enquête
 - Overzicht + notulen Raden van Advies Faculteit Rechtsgeleerdheid
 - Overzicht werkveldonderzoek